

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Financování a analýza hospodaření vybraného občanského sdružení

Funding and Economy Analysis of Selected Civil Association

Student: Jakub Mičan

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Šárka Kryšková, PhD.

Ostrava 2014

Zadání bakalářské práce

Student:

Jakub Mičan

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6202R049 Účetnictví a daně

Specializace:

00 Účetnictví a daně

Téma:

Financování a analýza hospodaření vybraného občanského sdružení

Funding and Economy Analysis of Selected Civil Association

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Neziskové organizace v České republice
3. Financování neziskových organizací
4. Analýza hospodaření vybraného občanského sdružení
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Nevýdělečné organizace 2012*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 294 s. ISBN 978-80-7357-737-7.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

URBANCOVÁ, Alžběta a Šárka KRYŠKOVÁ. *Účetnictví nevýdělečných organizací A*. 2. vyd. Ostrava: Ediční středisko VŠB-TU Ostrava, 2008. 232 s. ISBN 978-80-248-1801-6.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Šárka Kryšková, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci, kromě příloh 1 až 12, vypracoval samostatně.

V Ostravě dne 9. května 2014

.....
Jakub Mičan

Obsah

1	Úvod	5
2	Neziskové organizace v České republice.....	7
2.1	Historie neziskových organizací.....	7
2.2	Pojem nezisková organizace v české právní úpravě.....	8
2.2.1	<i>Právní předpisy pro neziskové organizace.....</i>	<i>9</i>
2.3	Členění neziskových organizací.....	10
2.4	Občanská sdružení.....	11
2.4.1	<i>Založení a vznik občanského sdružení.....</i>	<i>12</i>
2.4.2	<i>Stanovy občanského sdružení.....</i>	<i>13</i>
2.4.3	<i>Orgány občanského sdružení.....</i>	<i>14</i>
2.4.4	<i>Hospodaření občanského sdružení.....</i>	<i>15</i>
2.4.5	<i>Zánik občanského sdružení.....</i>	<i>15</i>
2.5	Změny pro občanská sdružení s příchodem nového občanského zákoníku	16
2.5.1	<i>Založení a vznik spolku.....</i>	<i>17</i>
2.5.2	<i>Členství ve spolku.....</i>	<i>18</i>
2.5.3	<i>Orgány a řízení spolku</i>	<i>18</i>
2.5.4	<i>Svazy a pobočné spolky</i>	<i>19</i>
2.5.5	<i>Zánik spolku</i>	<i>19</i>
3	Financování neziskových organizací	20
3.1	Vlastní zdroje	20
3.1.1	<i>Příjmy z členských příspěvků.....</i>	<i>21</i>
3.1.2	<i>Příjmy z vedlejší činnosti a příjmy z podnikání.....</i>	<i>21</i>
3.2	Cizí zdroje	21
3.2.1	<i>Členění úvěrů</i>	<i>22</i>
3.2.2	<i>Krátkodobé úvěry</i>	<i>22</i>
3.2.3	<i>Střednědobé a dlouhodobé úvěry</i>	<i>23</i>
3.3	Ostatní zdroje	23
3.3.1	<i>Příspěvky od Evropské unie.....</i>	<i>23</i>
3.3.2	<i>Dotace ze státního rozpočtu</i>	<i>24</i>
3.3.3	<i>Příspěvky od územních samosprávných celků.....</i>	<i>25</i>
3.3.4	<i>Dary od podnikatelských subjektů.....</i>	<i>25</i>
3.3.5	<i>Individuální dary od občanů</i>	<i>26</i>
3.3.6	<i>Ušetřené prostředky z daňového zvýhodnění.....</i>	<i>26</i>
3.4	Charakteristika vybraného občanského sdružení	27

3.4.1	<i>Hlavní zaměření činnosti</i>	27
3.4.2	<i>Vznik a zánik členství</i>	29
3.4.3	<i>Práva a povinnosti členů</i>	30
3.4.4	<i>Orgány „Organizace“</i>	30
3.4.5	<i>Organizační normy „Organizace“</i>	33
3.4.6	<i>Zásady hospodaření</i>	33
3.5	Struktura skutečných příjmů u vybraného občanského sdružení	33
4	Analýza hospodaření vybraného občanského sdružení	35
4.1	Položky v přehledech o příjmech a výdajích.....	35
4.2	Vývoj příjmů, výdajů a výsledků hospodaření za období let 2002 až 2013.....	37
4.3	Změna struktury a výše příjmů a výdajů v letech 2002 a 2012.....	39
4.4	Rekondiční pobyty a tábory.....	45
4.4.1	<i>Letní dětské tábory</i>	47
4.4.2	<i>Rekondice dospělých a rekondice dětí a rodičů</i>	48
4.5	Analýzy hospodaření „Organizace“	50
4.5.1	<i>Meziroční analýza hospodaření let 2010 a 2011</i>	50
4.5.2	<i>Meziroční analýza hospodaření let 2011 a 2012</i>	52
4.5.3	<i>Meziroční analýza hospodaření let 2012 a 2013</i>	53
5	Závěr	55
	Seznam použité literatury	58
	Seznam zkratk	60
	Prohlášení o využití výsledů bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Neziskový sektor je nedílnou a důležitou částí chodu každé ekonomiky. Neziskové organizace poskytují často jedinečné a nenahraditelné služby; příkladem mohou být církve a náboženské společnosti. Každý člověk se během svého života může stát součástí neziskové organizace nebo s nimi jakkoliv přijít do bližšího kontaktu. Nejběžnější možností jak se setkat s neziskovými organizacemi je členství, poskytnutí daru nebo využití jejich služeb.

Důvodem, proč si autor vybral právě toto téma za téma své bakalářské práce, je autorovo aktivní členství v jedné z neziskových organizací, která významně ovlivňuje jeho život. Autor zastává názor, že neziskové organizace významně ovlivňují každodenní život velké části společnosti. Je dobré se o ně zajímat, přestože jsou mnohdy přehlíženy a neodborná veřejnost nedokáže často rozlišit rozdíl mezi subjektem založeným za účelem podnikání a neziskovou organizací.

Práce je členěna celkem na 5 kapitol, včetně *Úvodu* a *Závěru*. Ve druhé kapitole, pojmenované *Neziskové organizace v České republice*, je rozebrána problematika neziskových organizací obecně, včetně jejich členění a platné legislativy rozepsané do prvních tří podkapitol. Následné dvě podkapitoly řeší občanská sdružení a spolky od založení přes jejich stanovy a orgány až po jejich zánik. Tato teoretická část je napsaná převážně dle legislativy platné v roce 2013. Pouze v podkapitole *Změny pro občanská sdružení s příchodem nového občanského zákoníku* se bere v potaz nově platná legislativa roku 2014.

Třetí kapitola nazvaná *Financování neziskových organizací* se v prvních třech podkapitolách zabývá zdroji financování těchto subjektů. V následných dvou podkapitolách je čtenáři blíže představena činnost a chod vybraného občanského sdružení. Z určitých důvodů, které jsou autorovi známy, se autor dohodl s vedením vybraného občanského sdružení, u kterého bude probíhat analýza hospodaření, že bude zachována anonymita daného sdružení. Pro účely této práce bude autor v textu používat převážně název „Organizace“ namísto označení „vybrané občanské sdružení“. Úprava se nebude týkat pouze názvu, ale všech skutečností, které by mohly být spojovány s vybraným občanským sdružením.

Nedílnou součástí je také čtvrtá kapitola praktického zaměření s názvem *Analýza hospodaření vybraného občanského sdružení*. V té autor provede rozbor příjmů, výdajů a výsledků hospodaření za období od roku 2002 do roku 2013, dále se pokusí o dekadové srovnání změny v množství a struktuře příjmů a výdajů v letech 2002 a 2012. Následná

podkapitola 4.4 se zaměří na rekondiční pobyty a tábory. Poslední část 4.5 bude pojednávat o meziročních analýzách hospodaření v posledních letech.

Závěr obsahuje konečné zhodnocení výsledků práce a doporučení vybranému občanskému sdružení do budoucna.

Cílem této práce je kriticky zhodnotit strukturu příjmů a výdajů a dále hospodaření daného občanského sdružení s případným doporučením do budoucna.

Použitá literatura vesměs řeší stejnou nebo obdobnou problematiku, pouze v některých pasážích a tématech se jednotliví autoři od sebe liší. Nebylo jednoduché určit, z jaké literatury primárně vycházet. Autor zvolil za výchozí literaturu *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky*, publikaci od skupiny autorů Stejskal J., H. Kuvíková a K. Matáková. Autor ve své práci užil metody popisnou a analytickou. Analytickou metodou je zpracována hlavně celá kapitola *Analýza hospodaření vybraného občanského sdružení*.

2 Neziskové organizace v České republice

Podle Pestoffova trojúhelníkového modelu národního hospodářství existují tzv. neziskové nebo nevýdělečné subjekty (organizace). Jsou takto nazvány z důvodu, že nejsou primárně založeny za účelem dosahování zisku a podnikání. To neznamena, že by nesměly dosahovat zisku, či snad podnikat. Podnikat mohou v rámci vedlejších činností a zisku mohou také dosahovat. Pojmenování nezisková organizace je má však odlišit od komerčních subjektů, kterým jde převážně o dosažení zisku, zatímco neziskové subjekty se snaží o produkci užitku společnosti. Vydělané prostředky by měly reinvestovat do existence organizace (Stejskal, 2012).

Za zdroje příjmů těchto neziskových subjektů lze považovat příjmy ze státního rozpočtu, příjmy od orgánů samospráv, nejrozličnější dotace, dary, příjmy z jejich činností, reklam, pronájmů, členských příspěvků, veřejných sbírek a u církví příjmy z kostelních sbírek a poplatky za církevní úkony. Neziskové organizace fungují nejčastěji na základě dobrovolnictví lidí (Urbancová, 2008).

Neziskové organizace převážně poskytují společnosti takové služby, které stát nemůže v dané situaci vykonávat. Jsou převážně náboženského, sociálního, kulturního a vzdělávacího charakteru.

Podkapitoly 2.1, 2.2, 2.3 a 2.4 jsou podloženy legislativou platnou především do konce roku 2013, podkapitola 2.5 je psána dle platné legislativy roku 2014.

2.1 Historie neziskových organizací

Historie neziskových organizací se na českém území traduje od první poloviny 19. století. Již okolo roku 1830 během národního obrození docházelo ke vzniku mnoha spolků. Činnost spolků se stává jedním z projevů obrozenců. Po první světové válce, kdy vznikla samostatná Československá republika, jsou neziskové organizace jedním ze základních kamenů nově vznikající společnosti a ekonomiky. Na druhou stranu, druhá světová válka a období komunismu bránily rozvoji neziskových organizací. K opětovnému rozvoji a masivnímu vzniku nových neziskových organizací opět dochází po roce 1989 (Stejskal, 2012).

2.2 Pojem nezisková organizace v české právní úpravě

Pojem nezisková organizace je obecně používán, přestože není definován v podstatě žádným platným právním předpisem. Pro český právní řád je platné, že nezisková organizace musí být založena na právní subjektivitě, což je hlavní kritérium pro její existenci. Do konce roku 2013 se o neziskových organizacích jako celku zmiňuje pouze zákon o daních z příjmů, aniž by zde bylo bližší vysvětlení tohoto pojmu (Merlíčková Růžicková, 2013).

V § 18 odstavci 8 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o daních z příjmů), do konce roku 2013, byl uveden demonstrativní výčet neziskových organizací, pro které byla vytvořena skupina neziskových organizací pro účely tohoto zákona. Zároveň nutno podotknout, že výčet v paragrafu byl uvozen slovem „zejména“ a tudíž nebyl tento výčet vyčerpávající. Mezi subjekty uvedené v § 18 odstavci 8 zákona o daních z příjmů byly zařazeny zejména:

- zájmová sdružení právnických osob, pokud mají tato sdružení právní subjektivitu a nejsou zřízena za účelem výdělečné činnosti,
- občanská sdružení včetně odborových organizací,
- politické strany a politická hnutí,
- registrované církve a náboženské společnosti,
- nadace a nadační fondy,
- obecně prospěšné společnosti,
- veřejné vysoké školy,
- veřejné výzkumné instituce,
- školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu,
- obce,
- organizační složky státu,
- kraje,
- příspěvkové organizace,
- státní fondy,
- subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon.

Z výše uvedeného výčtu vyplývá, že byly vyloučeny obchodní společnosti a družstva, přestože nemusely být v ojedinělých případech založeny za účelem podnikání a svým charakterem byly a jsou považovány za neziskové. Zdravotnická zařízení nebyla ve výčtu § 18 odstavce 8 zákona o daních z příjmů uvedena, ovšem od roku 2005 byla uvedena v § 18 odstavci 14 zákona o daních z příjmů a měla samostatný daňový režim. Stejně

tak ani zdravotní pojišťovny nebyly zařazeny mezi neziskové organizace, ale příjmy z některých jejich činností byly osvobozeny od daně z příjmů (Merlíčková Růžičková, 2013).

V roce 2014 se v zákoně o daních z příjmů objevuje nový § 17a s názvem „Veřejně prospěšný poplatník“. Tímto veřejně prospěšným poplatníkem se podle § 17a odstavce 1 zákona o daních z příjmů myslí: *„poplatník, který v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním“*. Dále je upraven § 18 „Obecná ustanovení o předmětu daně“, kde se v odstavci 2 spolu s novým § 18a „Zvláštní ustanovení o předmětu daně veřejně prospěšných poplatníků“ řeší, jaké příjmy jsou a nejsou předmětem daně. Původně byla problematika zdaňování neziskových organizací upřesňována v několika odstavcích v § 18 zákona o daních z příjmů, zatímco od ledna 2014 je nově řešena již ve třech paragrafech.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen starý občanský zákoník) rozděloval právnické osoby uvedené v § 18 na:

- účelová sdružení majetku,
- sdružení fyzických nebo právnických osob,
- jednotky územní samosprávy,
- jiné, o nichž tak určí zvláštní zákon.

Do účelových sdružení majetku můžeme zařadit například nadace a nadační fondy. Sdružení fyzických nebo právnických osob jsou zastoupena například občanskými sdruženími. Do skupiny jiných, o nichž tak určí zvláštní zákon, spadá například Česká televize, Český rozhlas, Akademie věd České republiky nebo profesní komory (Merlíčková Růžičková, 2013).

Jako malou zajímavost lze uvést připravovanou novinku od Asociace veřejně prospěšných organizací. Ta má v plánu od roku 2015 udělovat značku kvality pro neziskové organizace. Tuto značku by získaly spolehlivé společnosti, které dobře hospodaří se svěřenými prostředky. Celá tato akce má pomoci lidem, kteří by rádi darovali peníze neziskové organizaci, ale nevědí jaké.

2.2.1 Právní předpisy pro neziskové organizace

Každá nezisková organizace se musí řídit zákony, vyhláškami nebo nařízeními vlády, tak jako každý subjekt v této zemi. Řídit se musí těmi, které se jich týkají. Jako ilustrativní příklad může být občanské sdružení (spolek), které se nebude řídit zákonem o nadacích

a nadačních fondcích, ale zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník z roku 2014 (v roce 2013 se řídil zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů).

Do konce roku 2013 byla poměrně veliká škála zákonů upravující neziskový sektor. Od 1. ledna 2014, s příchodem zákona č. 89/2012 Sb., „nového“ občanského zákoníku (dále jen nový občanský zákoník), společně se zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, neboli zákonem o obchodních korporacích, proběhlo jakési malé zredukování počtu základních právních předpisů v této oblasti. Mezi právní předpisy, kterými se musí řídit neziskové organizace, patřily v roce 2013 především „původní“ občanský zákoník (v roce 2014 nový občanský zákoník) a již dříve zmiňovaný zákon o daních z příjmů. Dále lze uvést demonstrativní výčet některých základních právních předpisů pro nestátní neziskové subjekty, v nichž byla především řešena problematika jejich vzniku a zániku. Do této skupiny zákonů platných v roce 2013 lze zařadit:

- zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o sdružování občanů),
- zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Od ledna 2014 se ovšem zákon o sdružování občanů a zákon o nadacích a nadačních fondech ruší a tato problematika nově spadá pouze do nového občanského zákoníku (Merlíčková Růžicková, 2013).

2.3 Členění neziskových organizací

Neziskové organizace lze členit dle jejich zřizovatele nebo zakladatele a to na státní a nestátní neziskové organizace. Další možné členění z pohledu prospěšnosti je na veřejně prospěšné neziskové organizace a vzájemně prospěšné neziskové organizace.

Jak bylo zmíněno v předchozím odstavci, lze neziskové organizace dělit na státní a nestátní. Státní neziskové organizace bývají založeny za účelem výkonu státní správy, poskytování služeb ve zdravotnictví, sociálních službách a školství. U státních neziskových organizací může být zřizovatelem stát, kraj, obec, případně jejich příspěvkové organizace.

Nestátní neziskové organizace jsou zřizovány občany k uspokojování jejich zájmů. Typickými nestátními neziskovými organizacemi jsou:

- občanská sdružení,
- nadace a nadační fondy,
- obecně prospěšné společnosti,
- organizační jednotky sdružení,
- evidované právnické osoby (Stejskal, 2012).

Další hledisko členění neziskových organizací je na veřejně prospěšné a vzájemně prospěšné. Veřejně prospěšné neziskové organizace poskytují své výkony široké veřejnosti. Legislativní vymezení není jasně vymezeno, ovšem v novém občanském zákoníku platném od ledna 2014 se objevuje definice: „*veřejně prospěšná je právnická osoba, jejímž posláním je přispívat v souladu se zakladatelským právním jednáním vlastní činností k dosahování obecného blaha, pokud na rozhodování právnické osoby mají podstatný vliv jen bezúhonné osoby, pokud nabyla majetek z poctivých zdrojů a pokud hospodárně využívá své jmění k veřejně prospěšnému účelu*“ (Stejskal, 2012). Mezi veřejně prospěšné neziskové organizace lze zařadit obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy, politické strany a politická hnutí, církve a náboženské společnosti (Urbancová, 2008).

Vzájemně prospěšné neziskové organizace poskytují své výkony především svým členům nebo uzavřenému okruhu osob. V legislativě se používá pojem „obecná prospěšnost“ (Stejskal, 2012). Do okruhu vzájemně prospěšných neziskových subjektů se řadí například občanská sdružení, zájmová sdružení právnických osob a profesní komory (Urbancová, 2008).

2.4 Občanská sdružení

Občanská sdružení byla druhem nestátních neziskových organizací se zpravidla vzájemnou prospěšností pro svou členskou základnu. Založení bylo nenáročné a poměrně rychlé. Mnohdy byla zakládána občany k obraně vlastních zájmů a následně, když sdružení splnilo své předem stanovené cíle, přestalo vyvíjet svou činnost nebo zaniklo (Stejskal, 2012). Jako další výhodu lze uvést ekonomickou nenáročnost, z důvodu neexistence povinnosti

počátečního vkladu a registraci „zadarmo“ (Kočí, 2012). Mezi členy mohou být jak fyzické, tak i právnické osoby¹.

Samotná Listina základních práv a svobod má v prvním odstavci článku 20 uvedeno: „*Právo svobodně se sdružovat je zaručeno. Každý má právo spolu s jinými se sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích.*“. Problematika sdružování lidí byla řešena v zákoně č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů (Kočí, 2012). Taktéž v § 1 odstavci 1 zákona o sdružování občanů je uvedeno: „*Občané mají právo se sdružovat*“.

2.4.1 Založení a vznik občanského sdružení

Občanská sdružení se při zakládání musela řídit zákonem o sdružování občanů. Zakladatelé měli povinnost registrovat sdružení u Ministerstva vnitra České republiky.

Výslovně byla zakázána sdružení, jejichž činností mohla být popírána nebo omezována osobní, politická nebo jiná práva občanů z důvodu jejich národnosti, pohlaví, rasy, původu, politického nebo jiného smýšlení, náboženského vyznání a sociálního postavení. Následně bylo zakázáno podněcovat nenávist a nesnášenlivost z těchto důvodů, podporovat násilí anebo jinak porušovat Ústavu a zákony České republiky. Taktéž byla zakázána občanská sdružení, která mohla sledovat dosažení svých cílů způsoby v rozporu s Ústavou nebo zákony České republiky. Dále byla zakázána občanská sdružení, která byla ozbrojená nebo vlastnila ozbrojené složky, kromě situace, kdy členové disponují zbraněmi pro sportovní účely či k výkonu myslivosti².

Proces vzniku občanského sdružení započal zpracováním návrhu na registraci. Návrh musely podat minimálně tři fyzické osoby, z nichž alespoň jedna byla starší 18 let. Tyto navrhující osoby představovaly přípravný výbor. Návrh podepsali členové výboru a museli uvést:

- svá jména a příjmení, data narození a bydliště,
- kdo z členů starších 18 let je zmocněn jednat jménem přípravného výboru.

K návrhu se musel připojit návrh stanov občanského sdružení ve dvojím vyhotovení³. Pokud Ministerstvo vnitra České republiky nenašlo důvod pro zamítnutí registrace, provedlo do 10 dnů od zahájení řízení registraci a zaslalo zmocněnci přípravného výboru jedno vyhotovení stanov, kde vyznačilo den registrace, kterým byl zároveň den odeslání⁴.

¹ § 2 odst. 2 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

² § 4 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

³ § 6 odst. 1 až 3 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ § 9 odst. 1 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Vznik občanského sdružení, název, adresu a změny oznámilo Ministerstvo vnitra České republiky do sedmi dnů po registraci Českému statistickému úřadu, který vede evidenci občanských sdružení. Český statistický úřad oznámil nově vzniklému občanskému sdružení jeho identifikační číslo, neboli IČO (Stejskal, 2012).

Návrh musel mít všechny požadované náležitosti. Pokud nastala situace, při které neměly stanovy nebo návrh potřebné náležitosti nebo byly neúplné či nepřesné, muselo Ministerstvo vnitra České republiky do 5 dnů na tyto skutečnosti upozornit přípravný výbor nově vznikajícího občanského sdružení s připomínkou, že pokud nebudou tyto problémy odstraněny, řízení o registraci nebude zahájeno⁵.

Návrh mohlo Ministerstvo vnitra České republiky odmítnout, pokud ze stanov vyplývalo, že jde o politickou stranu či politické hnutí, církev či náboženskou společnost nebo osobu založenou za účelem podnikání. Návrh mohl být Ministerstvem vnitra České republiky odmítnut i v případě, kdy byly stanovy v nesouladu s požadavkem, aby nikdo nebyl nucen ke sdružování, mohl ze sdružení kdykoliv vystoupit a nesměla být sdružované osobě způsobena újma, pokud se s tímto sdružením sdružovala či nikoliv. Samozřejmostí bylo zamítnutí registrace z toho důvodu, že sdružení bylo zakázané kvůli činnostem, které jsou uvedeny výše⁶.

2.4.2 Stanovy občanského sdružení

Stanovy se pokládaly za základní vnitřní předpis každého občanského sdružení. Mezi základní náležitosti každých stanov, nejen jejich návrhu, patřilo:

- název sdružení,
- adresa sídla,
- cíl jeho činnosti,
- orgány sdružení, jejich ustavování, určení orgánů a funkcionářů, kteří měli oprávnění jednat jménem občanského sdružení,
- ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a jestli budou jednat svým jménem či nikoliv,
- zásady hospodaření⁷.

Název sdružení musel obsahovat označení „občanské sdružení“ nebo zkratku „o. s.“ (Stejskal, 2012). Pokud chybělo toto označení a do roku 2009 je občanské sdružení do svého

⁵ § 7 odstavec 2 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ § 8 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ § 6 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

názvu neuvedlo, tato povinnost zanikla a následně byla legislativně zrušena (Merlíčková Růžičková, 2013). Sdružení nesmělo mít název podobný s již existující právnickou osobou, která vyvíjela činnost na území České republiky, orgánem veřejné moci České republiky, mezinárodní organizací nebo názvem Evropské unie a jejich orgánů⁸.

Adresa sídla nebyla ze zákona vymezena, předpokladem bylo, že občanské sdružení bude mít užívací práva k nemovitosti.

Cíl činnosti neboli hlavní činnost občanského sdružení nebyl ze zákona jakkoliv vymezen a bylo pouze na přípravném výboru, jak jej koncipuje.

Orgány sdružení byly nezbytnou součástí. Mnohdy kopírovaly orgány obchodních společností a jejich úprava byla v plné moci přípravného výboru. Stanovy musely obsahovat informace o kompetencích, způsobu usnášení a informace o členech nejvyšších orgánů. V případě výkonného orgánu stanovy musely navíc zachytit složení a způsob volby tohoto orgánu. Stanovy zahrnovaly informace a způsob ustavování funkcionářů, kteří budou jednat za sdružení jeho jménem; býval to nejčastěji statutární orgán. Posledním orgánem dobrovolně ustavovaným byl kontrolní orgán. Kontrolním orgánem mohla například být revizní komise, jejíž činností byla především kontrola hospodaření.

Stanovy mohly obsahovat i ustanovení o organizačních jednotkách. To informovalo, zda občanské sdružení může zřizovat své organizační jednotky (Stejskal, 2012). Organizační jednotky neboli složky bylo možno rozdělit na další složky, které měly vlastní právní subjektivitu nebo byly bez ní, a na oddíly nebo kluby (Kočí, 2012).

Zásady hospodaření stručně vysvětlovaly, kde bude občanské sdružení získávat zdroje financování pro svou činnost a na jaké účely budou tyto prostředky vynakládány. Zásady mohly například obsahovat informaci o vedení účetnictví či oprávnění funkcionářů k jednání s finančními prostředky.

Stanovy mohly upravovat systém vnitřních předpisů, které budou vydávány. Mezi tyto vnitřní předpisy patřil volební řád, předpisy upravující hospodaření, jednací řád orgánů nebo organizační řád (Stejskal, 2012).

2.4.3 Orgány občanského sdružení

Nejvyšším orgánem občanského sdružení bývala valná hromada členů sdružení, popřípadě členská schůze, sněm nebo sjezd. Nejvyšší orgán volil orgány sdružení, výkonný orgán a kontrolní orgány. Nejvyšší orgán měl také možnost volit statutární orgán.

⁸ § 6 odst. 4 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Výkonným orgánem bývala nejčastěji rada nebo výbor. Výkonný orgán řídil občanské sdružení mezi zasedáními nejvyššího orgánu. Statutární orgán jednal za sdružení ve věcech právního hlediska, podepisoval smlouvy či jiné písemnosti, které se netýkaly běžných činností chodu občanského sdružení. Členem statutárního orgánu byl předseda, prezident nebo starosta výkonného orgánu.

Kontrolní orgány byly dobrovolné. Kontrolním orgánem mohla být revizní komise, kontrolní komise nebo dozorčí rada.

O veškerých rozhodnutích nebo usneseních se musel pořídit zápis. Ten musel být dostupný a uschovaný v písemné podobě s podpisem zapisovatele. Uschování mohlo být nahrazeno elektronickou formou (Stejskal, 2012).

2.4.4 Hospodaření občanského sdružení

Činnost občanských sdružení se dělila na 3 druhy. Jako první byla hlavní činnost, pak vedlejší činnost a poslední činnost bylo možno klasifikovat jako podnikatelskou.

Hlavní činnost souvisela s existencí občanského sdružení a byla také uvedena ve stanovách. Bývala ze své podstaty nezisková, odtud kategorizace neziskové organizace, a bývala mnohdy financována z veřejných financí. Hlavní činnost se dala rozdělit na více hlavních činností.

Do vedlejší neboli doplňkové činnosti nepatřily aktivity z činnosti hlavní. Nejčastěji se zde řadily příjmy z reklam, nájemného a členských příspěvků. Ty byly podle § 18 odstavce 3 zákona o daních z příjmů předmětem daně. Výjimky byly uvedeny v § 18 odstavci 4 téhož zákona.

Do podnikatelské činnosti spadaly ostatní aktivity, které nepatřily do hlavní ani vedlejší činnosti. Občanské sdružení mohlo požádat o vydání živnostenského oprávnění k výkonu podnikatelské činnosti a obstarávat si tímto způsobem další příjmy.

Ekonomiku, financování a účetnictví mělo občanské sdružení plně ve své kompetenci. Předseda rady nebo výboru plně zodpovídal za hospodaření jakožto řídící pracovník. Každé občanské sdružení by se mělo řídit předem schváleným rozpočtem pro daný rok. Tento rozpočet schvaloval každoročně výkonný orgán občanského sdružení (Stejskal, 2012).

2.4.5 Zánik občanského sdružení

Občanské sdružení zaniklo výmazem z rejstříku u Ministerstva vnitra České republiky (Stejskal, 2012). Zánik byl rozhodnutím členů občanského sdružení nebo Ministerstva vnitra

České republiky; dalším způsobem bylo zrušení podle jiného právního předpisu⁹. Před úplným zánikem měl proběhnout proces zrušení sdružení. Nejprve musel kompetentní orgán rozhodnout o zrušení sdružení nebo došlo ke zrušení uplynutím doby, na jakou bylo založeno. Následně po provedení likvidace zaniklo sdružením výmazem z příslušného rejstříku.

Další možností zániku bylo sloučení zanikajícího sdružení s dalším sdružením, tedy došlo k likvidaci s právním nástupcem.

Pokud bylo potřeba, aby proběhla likvidace, musel statutární orgán jmenovat do funkce likvidátora. Likvidátorem mohla být pouze fyzická osoba. Během likvidace muselo sdružení připojit ke svému názvu poznámku „v likvidaci“. Likvidátor měl povinnost zjistit stav majetku a závazků. Ze zjištěných poznatků sestavil likvidační rozvahu a soupis jmění. Veškeré tyto informace byly přístupné na požádání všem členům daného sdružení. Při bezproblémovém postupu sestavil likvidátor zprávu o průběhu likvidace s návrhem na rozdělení likvidačního zůstatku mezi členy sdružení a předložil ji ke schválení. Likvidace byla ukončena rozdělením likvidačního zůstatku a uspokojením věřitelů. Do 30 dnů po ukončení likvidace musel podat likvidátor návrh na výmaz sdružení z příslušného rejstříku u Ministerstva vnitra České republiky¹⁰.

2.5 Změny pro občanská sdružení s příchodem nového občanského zákoníku

Následující podkapitola jen ve zkratce shrne nejdůležitější informace pro nově vznikající spolky a dříve existující občanská sdružení. Zásadní změnou je již samotná změna v legislativě a to, že s příchodem nového občanského zákoníku zaniká zákon o sdružování občanů. Nový občanský zákoník nabývá účinnosti od 1. ledna 2014. Nová právní úprava nyní upravuje oblasti, které si dříve občanská sdružení sama upravovala vnitřními předpisy. Tento krok vede k většímu zásahu ze strany státu z důvodu původně volnější právní úpravy. Od roku 2014 občanský zákoník místo pojmu občanské sdružení používá pojem spolek. Část občanského zákoníku, která se nově zabývá spolky, je vymezena v § 214 až § 302. Dále musí spolky dodržovat ustanovení pro právnické osoby od § 118 po § 209 a o korporacích v rozsahu § 210 až § 213 občanského zákoníku.

Občanská sdružení měla do konce roku 2013 možnost transformace na obecně prospěšnou společnost. Tuto přeměnu umožňoval zákon č. 68/2013 Sb., o změně právní

⁹ § 12 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ § 13 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

formy občanského sdružení na obecně prospěšnou společnost a o změně zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů. Tímto krokem by občanské sdružení provedlo změnu právní formy, aniž by se muselo zrušit. Zda by tato možnost byla pro dané občanské sdružení nějak výhodná či nikoliv záleželo jen a pouze na jeho rozhodnutí (Merlíčková Růžičková, 2013). Od ledna 2014 je možné, aby občanská sdružení změnila právní formu nejen automaticky na spolky, ale i na ústavy nebo sociální družstva¹¹.

2.5.1 Založení a vznik spolku

K založení spolku je opět potřeba minimálně tří osob, které se musí dohodnout na stanovách. Zde přichází obměna; ve stanovách se už nepožadují ustanovení o všech orgánech, organizačních jednotkách a zásadách hospodaření. Nově musí stanovy obsahovat minimálně název a sídlo spolku, účel, práva a povinnosti členů a určení statutárního orgánu¹².

Změnu stanov dle nového občanského zákoníku musí občanská sdružení existující před rokem 2014 upravit nejpozději do 1. ledna 2017, ale již od 1. ledna 2014 nesmí být existující stanovy v rozporu s tímto zákonem. Pokud takto neučiní, může soud po výzvě a stanovení dodatečné lhůty spolek zrušit¹³.

Nadále zůstává hlavní činnost, pro kterou je spolek založen. Vedlejší činnost může obsahovat i podnikatelskou či jinou výdělečnou činnost, která bude zajišťovat finanční prostředky pro existenci spolku¹⁴. Členové neručí za závazky a dluhy spolku. Spolek vznikne zápisem do veřejného rejstříku, který vedou soudy¹⁵ (občanská sdružení vzniklá před koncem roku 2013 zapíše do tohoto rejstříku Ministerstvo vnitra České republiky). Název musí obsahovat „spolek“ nebo „zapsaný spolek“. Postačující je i zkratka „z. s.“¹⁶. Pro občanská sdružení existující před 1. lednem 2014 vzniká povinnost provést změnu v názvu do 1. ledna 2016¹⁷. Spolek se může založit i usnesením ustavující schůze. Usnesení je přijato většinou hlasů přítomných v době hlasování¹⁸.

¹¹ § 3045 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹² § 214 a § 218 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹³ § 3041 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁴ § 217 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁵ § 226 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁶ § 216 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁷ § 3042 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹⁸ § 222 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

2.5.2 Členství ve spolku

Členem může být fyzická i právnická osoba, pokud se bude řídit dle stanov¹⁹. Seznam členů se může, ale také nemusí vést. Zveřejnění tohoto seznamu lze provést pouze se souhlasem členů. Ti, kteří nebudou souhlasit, nebudou uveřejněni, ovšem musí být patrné, že seznam není úplný²⁰. Spolek může vyloučit člena například za porušení povinností nebo nezaplacení členského příspěvku²¹.

2.5.3 Orgány a řízení spolku

Orgány spolku jsou nejvyšší orgán a statutární orgán. Lze zřídit i kontrolní a rozhodčí komisi, popřípadě další orgány uvedené ve stanovách²².

Stanovy určí, jestli je statutárním orgánem jednatel nebo předseda, či jím bude kolektiv lidí (výbor). Statutární orgán je volen a odvoláván nejvyšším orgánem²³.

Nejvyšším orgánem je například členská schůze nebo shromáždění členů spolku. Tento orgán může určit hlavní činnosti spolku, měnit stanovy, schvalovat výsledky hospodaření, hodnotit činnosti orgánů spolku i jejich členů, rozhodnout o zrušení spolku s likvidací nebo o jeho přeměně. Nejvyšší orgán musí minimálně jedenkrát za rok svolat statutární orgán, vždy nejméně 30 dnů před zasedáním. Podnět k zasedání může dát i kontrolní orgán či alespoň třetina jeho členů. Každý člen spolku má právo se účastnit zasedání. Nejvyšší orgán je usnášeníschopný za účasti většiny všech členů a usnesení přijímá většinou hlasů přítomných členů. Z každého zasedání musí být pořízen zápis, který musí zajistit statutární orgán nebo jiná osoba tím pověřená. Do zápisu může nahlížet každý člen v sídle spolku. Zápis musí obsahovat:

- kdo svolal zasedání,
- kdy se zasedání konalo,
- kdo zasedání zahájil,
- kdo zasedání předsedal,
- jaká usnesení zasedání přijalo,
- kdy byl zápis vyhotoven²⁴.

¹⁹ § 233 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²⁰ § 236 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²¹ § 237 až § 242 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²² § 243 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²³ § 244 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²⁴ § 247 až § 258 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Kontrolní komise, pokud je zřízena, má minimálně tři členy. Členové kontrolní komise jsou voleni a odvoláváni nejvyšším orgánem. Člen kontrolní komise nemůže být statutárním orgánem nebo likvidátorem spolku. Povinností kontrolní komise je dohlížet nad řádným vedením spolku²⁵.

Rozhodčí komise, jak již z názvu vyplývá, rozhoduje sporné záležitosti náležející do samosprávy spolku. Rozhoduje spory mezi spolkem a členy spolku v případech nezaplacení členských příspěvků nebo přezkoumává rozhodnutí o vyloučení člena ze spolku. Obvykle má tři členy, které volí a odvolává nejvyšší orgán. Členem rozhodčí komise nemůže být člen statutárního orgánu. Členové této komise musí rozhodovat a být nepodjatí, pokud to nelze, jsou z rozhodčí komise vyloučeni²⁶.

2.5.4 Svazy a pobočné spolky

Spolek může založit další spolek jako svůj svaz k uspokojení společného zájmu. Názvem nového spolku se musí vyjádřit svazová povaha. Pobočný spolek lze založit jako organizační jednotku spolku. Vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku. Zrušením hlavního spolku se zruší i pobočný spolek (Stejskal, 2012).

2.5.5 Zánik spolku

Spolek se zruší likvidací soudem nebo v případě, že:

- vyvíjí zakázanou činnost,
- vyvíjí činnost, která odporuje hlavním a vedlejším činnostem definovaných ve stanovách,
- nutí osoby ke vstupu do spolku nebo brání členům vystoupit ze spolku²⁷.

Zakázanou činností se chápou zakázané činnosti v oddílu *2.5.1 Založení a vznik občanského sdružení*.

Likvidátor sestavuje soupis jmění a musí jej zpřístupnit v sídle spolku všem členům. Likvidátor zpeněží likvidační podstatu pouze v rozsahu pro splnění dluhů a s likvidačním zůstatkem naloží dle stanov. Likvidátorem může být i člen statutárního orgánu nebo jiný člen spolku²⁸.

²⁵ § 262 až § 264 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²⁶ § 265 až § 267 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²⁷ § 268 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

²⁸ § 269 až § 272 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

3 Financování neziskových organizací

Každý subjekt potřebuje pro své účely existence získávat finanční prostředky. Podnikatelské subjekty tyto prostředky získávají formou prodeje svých výrobků, služeb nebo zboží. Dalšími finančními prostředky jsou dotace a ojedinele, ale ne výjimečně, nabývají majetek nebo finanční prostředky formou darů nebo dědictví od ostatních subjektů. Problém nastává právě u neziskových organizací, které ve své podstatě nemají v hlavní činnosti prodej nebo zprostředkovávání svých výkonů za úplatu, a pokud ano, tak pouze za symbolickou cenu, která zcela určitě nepokryje veškeré náklady spojené s tímto transferem.

Na rozdíl od státních neziskových organizací, které jsou financovány přímo ze státního rozpočtu, musí nestátní neziskové organizace získávat finanční prostředky především z jiných zdrojů. Těmito zdroji jsou především:

- vlastní zdroje,
- cizí zdroje,
- ostatní zdroje (Stejskal, 2012).

3.1 Vlastní zdroje

Vlastní zdroje neboli zdroje samofinancování, jsou pro neziskovou organizaci velmi důležité. Neziskové organizace si vlastní zdroje mohou do jisté míry upravovat a rozhodovat o jejich budoucím vývoji. Tímto získají přehled o svých zdrojích a lehký nástin do budoucnosti. Největší výhodou vlastních zdrojů je neomezenost jejich použití z důvodů svolení poskytovatele zdroje, jelikož sama organizace je vlastníkem těchto finančních zdrojů a vedení neziskové organizace není nikomu za použití odpovědné. Z vlastních zdrojů mohou být tvořeny finanční rezervy do dalších let pro činnosti a samotnou existenci neziskové organizace. Vlastní zdroje lze rozdělit na několik částí, a to na:

- členské příspěvky,
- příjmy z hlavní činnosti,
- příjmy z vedlejších (doplňkových) činností a
- příjmy z podnikání (Stejskal, 2012).

3.1.1 Příjmy z členských příspěvků

Jsou zdrojem příjmů především u občanských sdružení (Boukal, 2009). Placení každoročních členských příspěvků jako povinnost pro každého člena vychází ze stanov nebo statutu neziskové organizace. O jejich výši rozhoduje příslušný orgán. Pokud členské příspěvky vyplývají ze stanov nebo jiného zřizovacího dokumentu, jsou osvobozeny od daně z příjmů podle § 19 odstavce 1 zákona o daních z příjmů. Aby byly příspěvky opravdu osvobozené, musí existovat zápis usnesení příslušného orgánu neziskové organizace o výši tohoto členského příspěvku. Není zakázáno, aby neziskové organizace nezohledňovaly sociální stav svých členů a poskytovali jim jakési „slevy“ na členských příspěvcích. Musí ovšem existovat dokument dokazující, že se příslušný orgán o těchto slevách usnesl. Jakékoliv další členské příspěvky jsou zdaňovány podle zákona o daních z příjmů a nelze u nich použít ustanovení o osvobození (Stejskal, 2012). Příjmy z členských příspěvků vytvářejí stabilní příjem pro neziskovou organizaci a jejich administrativa není nikterak náročná. Jako nevýhodu lze uvést, že nemohou tvořit strategický zdroj příjmů z důvodu jejich „malého“ objemu (Boukal, 2009).

3.1.2 Příjmy z vedlejší činnosti a příjmy z podnikání

Do vedlejší činnosti patří především příjmy z pronájmu, reklamy a úroků z investic. Nejčastější investice jsou do akcií nebo jako úročené vklady. Veškeré tyto příjmy jsou zdaňovány daní z příjmů právnických osob.

Nestátní neziskové organizace mohou podnikat na základě vydaného platného živnostenského oprávnění, pokud to pro danou neziskovou organizaci nevylučuje právní předpis. Dále se mohou nestátní neziskové organizace podílet na podnikání ostatních právnických osob založených za účelem podnikání. Podnikání nesmí být zahrnuto v hlavní nebo vedlejší činnosti nestátní neziskové organizace (Stejskal, 2012).

3.2 Cizí zdroje

K cizím zdrojům patří takové zdroje, které musí nezisková organizace po jisté době vrátit, příkladem takového finančního zdroje jsou kupříkladu úvěry a půjčky (Stejskal, 2012). Úvěry mají na starost banky, zatímco půjčky poskytují nebankovní instituce a organizace. Daňově uznatelným nákladem u těchto cizích zdrojů jsou placené úroky a, v dnešní době kritizované, poplatky za vedení úvěrového účtu. Úvěry jsou více rozebrány v následujících podpodkapitolách.

O půjčkách lze ve zkratce říci, že jde o dohodu mezi věřitelem a dlužníkem, kdy se obě strany dohodnou na výši půjčky, výši úroků a splatnosti dlužné částky (měsíční splátky nebo jednorázová splátka zahrnující úroky).

3.2.1 Členění úvěrů

Úvěry lze členit dle doby splatnosti na krátkodobé (do 1 roku), střednědobé (splatnost okolo 5 let) a dlouhodobé (nad 5 let). Dalším možným členěním úvěrů může být na nekryté neboli bílo úvěry a kryté (zajištěné). Krytí může být osobním zajištěním (kdy někdo ručí), nebo reálným zajištěním (zástava movité věci, nemovitosti nebo postoupení pohledávek) (Švarcová, 2009).

3.2.2 Krátkodobé úvěry

Do skupiny krátkodobých úvěrů patří klasický krátkodobý bankovní úvěr. Poskytuje se individuálně, dle potřeby a za splnění podmínek stanovených bankou. Ty nebývají tak přísné jako v případě střednědobých a dlouhodobých úvěrů.

Dalším krátkodobým úvěrem je lombardní úvěr; ten je formou bankovního úvěru se zajištěním movitou zástavou.

Kontokorentní úvěr je velmi častou formou krátkodobého úvěru. Slouží stejným způsobem jako běžný účet. Smlouvou s bankou se určí výše debetu (úvěrový rámec). To je částka, kterou může klient čerpat do mínusu (do úvěru). K čerpání dochází v případě, když klient nemá dostatek finančních prostředků na bankovním účtu. Splácení se děje automaticky z příjmů, které přicházejí na účet. Kontokorentní úvěr má zpravidla vyšší úrokovou míru.

Směnečný eskontní úvěr je také častá forma krátkodobých úvěrů. Podstatou je odkoupení směnky bankou před lhůtou splatnosti. Banka si sráží diskont (úrok z dlužné částky za dobu, která zbývá do doby splatnosti). Banka následně předloží směnku ve lhůtě splatnosti k proplacení. Pokud směnku neuhradí hlavní dlužník, banka uplatňuje její zaplacení na majiteli, od něhož směnku odkoupila.

Akceptační úvěr je podobou směnečného úvěru, kdy banka na žádost výstavce směnku akceptuje a dostává se tak do postavení hlavního dlužníka. Banka neposkytuje peníze, pouze dobré jméno. Tento druh „úvěru“ poskytují banky pouze dobrým klientům, u kterých si jsou jisty, že budou mít v době splatnosti na účtu dostatek peněz k zaplacení směnečné částky (Švarcová, 2009).

3.2.3 Střednědobé a dlouhodobé úvěry

Úvěr na úvěrový úpis je klasická půjčka, která vzniká uzavřením úvěrové smlouvy mezi klientem a bankou. Tento způsob úvěru je nejčastější forma ve skupině střednědobých a dlouhodobých úvěrů.

Hypotéční úvěr je úvěr poskytovaný na zástavu nemovitosti. Poskytuje se na nemovitosti jak existující, tak i na nemovitosti, které teprve vzniknou využitím tohoto hypotéčního úvěru. Hypotéka se zapisuje do pozemkových knih. Tento druh úvěru je dobře zajištěn. Úvěr bývá poskytnut nejčastěji na 60 – 70 % odhadu tržní ceny nemovitosti (Švarcová, 2009). Dle názoru autora hypotéky nestátní neziskové organizace často nevyužívají.

Popravdě, využití cizích zdrojů může přinést neziskové organizaci více problémů než užítku. Důvodem této obavy je neznalost do budoucna. Nezisková organizace nemá nikdy jistotu, že bude mít dostatek finančních prostředků na splátky úvěrů a může se dostat do finančních obtíží, ze kterých se bude těžko dostávat. Někteří mohou oponovat tvrzením, že žádný subjekt neví, jaké možnosti v budoucnu bude mít. Přesto podnikající subjekty mají větší jistotu, co se týče příjmů, na rozdíl od nestátních neziskových organizací.

3.3 Ostatní zdroje

Do ostatních zdrojů lze zařadit prostředky nespádající do vlastních nebo cizích zdrojů. Za ně jsou považovány prostředky, které mohou neziskové organizace potenciálně získat a čerpat je pro svou činnost. Neziskové organizaci na ně nevzniká žádný nárok. Jde především o různé dotace či přijaté dary od soukromých organizací nebo jednotlivců. Nedílnou součástí ostatních zdrojů mohou být prostředky z daňového zvýhodnění.

Možnost, jak získat další prostředky je pořádání loterií. V současné době se však od této činnosti ustupuje a nestátní neziskové organizace začínají využívat sbírky a dárcovské SMS kampaně neboli DMS kampaně. Nepřímo formou podpory neziskových organizací ze strany státu je daňová úleva na dani z příjmů právnických osob. Jde o jistou úlevu na placení daně do určité výše hranice zisku (Stejskal, 2012).

3.3.1 Příspěvky od Evropské unie

Jedním z nejdůležitějších finančních zdrojů spadajících do skupiny ostatních zdrojů jsou příspěvky od Evropské unie. Příspěvky ze strukturálních fondů Evropské unie jsou určeny především pro státní neziskové organizace. Ovšem i nestátní neziskové organizace

mají šanci tyto prostředky pro svou činnost dostat, a to zejména prostřednictvím regionálních operačních programů v jednotlivých oblastech NUTS II²⁹. Jedná se nejčastěji o velké projekty, do kterých se zapojují velké organizace. Malé neziskové organizace mohou dosáhnout těchto prostředků například zapojením se do projektů rozvoje měst, ve kterých sídlí (Stejskal, 2012).

3.3.2 Dotace ze státního rozpočtu

Prostředky ze státního rozpočtu mohou nestátní neziskové organizace získat prostřednictvím dotací od ministerstev. Jednotlivá ministerstva vypisují různá výběrová řízení na konkrétní projekty, veřejné zakázky nebo mohou peníze rozdělit na základě příspěvků a dotací dle zákonů, usnesení či nařízení vlády České republiky nebo vyhlášek ministerstev. Veřejné zakázky se týkají především humanitárních činností a humanitární pomoci (Stejskal, 2012). Dále mohou nestátní neziskové organizace napsat žádost o finanční podporu od státu, kterou zašlou společně s účetními výkazy na příslušné ministerstvo, pod které daná činnost spadá, nebo na Úřad vlády České republiky a počkají na vyjádření, zda jim bude finanční příspěvek poskytnut.

Mezi hlavní oblasti dotační politiky státu vůči nestátním neziskovým organizacím, kde mohou očekávat dosažitelnost dotací, pokud konají danou činnost, patří:

- poskytování sociálních služeb,
- ochrana a podpora zdraví (především zdravotně postižení a senioři),
- ochrana životního prostředí,
- vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů,
- rozvoj, podpora a prezentace kultury,
- ochrana kulturního dědictví,
- zapojení se do programů Evropské unie,
- rozvoj sportu a tělovýchovy,
- podpora rovných příležitostí mužů a žen,
- podpora fungující rodiny,
- rozvoj dobrovolnické služby,
- národnostní a etnické menšiny,

²⁹ NUTS II je pomocné členění regionů soudržnosti, kterých je 8 v České republice. Toto členění zavedla Evropská unie pro účely statistiky ekonomickou analýzu a hodnocení regionální politiky jednotlivých členských zemí Evropské unie.

- péče o ohrožené a problémové skupiny obyvatel,
- ochrana spotřebitele a nájemních vztahů,
- pomoc řešení mimořádných a krizových situací,
- bezpečnost provozu,
- drogová problematika a
- informační společnost.

Neziskové organizace se nesoustřeďují (při snaze o finance ze státního rozpočtu) jen na dotace, jelikož veřejné finance zahrnují i další možnosti. K nim lze například zařadit:

- finance související se zadáním veřejné zakázky,
- finance vyplývající ze smluv o poskytování služeb a
- finance poskytované na základě zákona (týkají se církví, veřejných a soukromých škol a politických stran) (Boukal, 2009).

3.3.3 Příspěvky od územních samosprávných celků

Tyto příspěvky jsou pro nestátní neziskové organizace velmi významným zdrojem příjmů. Jejich výhodou je větší regionální priorita a mohou být lépe zacíleny. Nevýhodou je naopak velice rozdílná výše příspěvků, účel použití, poskytnutí a vyúčtování v jednotlivých oblastech. Kraje a velká města používají převážně granty, o které si mohou nestátní neziskové organizace požádat. Menší obce naopak poskytují příspěvky na základě seznámení s danou neziskovou organizací. Pro získání přehledu o neziskové organizaci používají poskytovatelé příspěvku nejen informace z oficiálních materiálů a výkazů dané neziskové organizace, ale i vlastní zkušenosti s její činností (Stejskal, 2012).

3.3.4 Dary od podnikatelských subjektů

Další možností získání prostředků od podnikatelských subjektů, především firem a podniků, jsou dary. Mnohé podniky mají vypracované sponzoringové strategie. A právě zde nastává problém. Dar je právní úkon, kdy dárce přenechává obdarovanému něco bez jakéhokoliv nároku na protislužbu (Stejskal, 2012). Dary jsou osvobozené od daní z příjmů právnických osob u obdarovaného. Potíž je v tom, že pro dárce je takovýto náklad daňově neuznatelný³⁰, tudíž méně lákavý. Zákon o daních z příjmů v roce 2014 nehovoří o daru, ale o bezúplatném plnění. Za určitých podmínek však poskytnutý dar neziskovým

³⁰ § 25 odst. 1 písm. t) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

organizacím může být položkou snižující základ daně z příjmů³¹. Proto se nyní ve velké míře využívá právě sponzoringu, kdy si zadavatel a sponzor v jedné osobě objednává reklamu u neziskové organizace. To znamená, že podnik dá neziskové organizaci určité prostředky a za to od ní očekává reklamu společnosti. Tento postup se stává výhodným pouze pro sponzora, jelikož si své náklady a výdaje může uplatnit jakožto náklady na reklamu a ty jsou daňově uznatelné. Nezisková organizace však musí tento příjem zdanit daní z příjmů právnických osob, jelikož příjmy z reklam spadají do vedlejší činnosti.

3.3.5 Individuální dary od občanů

V neziskovém sektoru je tato situace velmi častá. Jde, ale převážně o nevýznamnou položku pro rozpočet nestátní neziskové organizace. Důvodem nevýznamnosti je nemožnost plánování, náhodnosti a jejich příležitostného charakteru. Výjimkou jsou velké národní sbírky nebo DMS kampaně. Významnější jsou veřejné či kostelní sbírky, jelikož jsou častější a dají se plánovat. Celé individuální dárcovství je založeno na aktivním přístupu nejen neziskové organizace, která musí oslovovat osoby o přispění na daný účel, ale i vlídnosti občanů, kteří mají přispět (Stejskal, 2012).

3.3.6 Ušetřené prostředky z daňového zvýhodnění

Zákon o daních z příjmů v § 20 odstavec 7 poskytuje nestátním neziskovým organizacím daňové úlevy ve formě položky snižující základ daně. Důvodem může být prospěšnost neziskových organizací vůči společnosti, kterou v jistých oblastech stát nevykonává nebo nemůže vykonávat a neziskové subjekty za něj suplují tyto činnosti. Konkrétně to vypadá, že nestátní neziskové organizace si mohou snížit základ daně o 30 %, maximálně však o 1 000 000 Kč, za podmínky, že takto ušetřené prostředky použije ke krytí nákladů (výdajů) v dalších třech bezprostředně jdoucích zdaňovacích obdobích. Obecně prospěšné společnosti a ústavy musí tyto prostředky použít v následujícím zdaňovacím období pouze ke krytí nákladů z nepodnikatelské činnosti. Pokud snížení 30 % nepřesáhne částku 300 000 Kč, sníží se základ daně právě o 300 000 Kč, maximálně do výše základu daně. Prakticky vzato, pokud bude sazba daně z příjmů právnických osob 19 %, tak skutečná úspora může činit až 190 000 Kč, což je nemalá částka.

³¹ § 15 odst. 1 a § 20 odst. 8 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Veřejné vysoké školy, obecně prospěšné společnosti nebo ústavy, které jsou soukromou vysokou školou, podle zákona upravujícího vysoké školy, a veřejné výzkumné instituce mají také možnost snížení základu daně o 30 %. V tomto případě však maximálně o 3 000 000 Kč, použijí-li prostředky takto získané v následujícím zdaňovacím období ke krytí nákladů (výdajů) na vzdělávání, vědecké a výzkumné, vývojové nebo umělecké činnosti. Pokud je těchto 30 % méně než 1 000 000 Kč, mohou odečíst částku 1 000 000 Kč, maximálně však do výše základu daně. Zde z praktického hlediska může být skutečná úspora až 570 000 Kč.

3.4 Charakteristika vybraného občanského sdružení

Jak je uvedeno v *Úvodu*, bude autor namísto sousloví „vybrané občanské sdružení“ používat pojmenování „Organizace“. Následující část bude čerpána nejen ze stanov „Organizace“, ale i vlastních zkušeností autora.

„Organizace“ je občanské sdružení s právní subjektivitou sdružující osoby s dědičným genetickým onemocněním krve a jejich příznivce. Sídlo „Organizace“ je v Praze. „Organizace“ byla založena, na začátku 90. let minulého století, dle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, jako dobrovolné sdružení fyzických a právnických osob hájící a prosazující zájmy občanů trpících dědičným onemocněním krve na území České republiky. Členem „Organizace“ v České republice mohou být i jiné osoby se zájmem o občany trpící dědičným onemocněním krve při naplnění podmínek pro přijetí za člena dle stanov „Organizace“. Cílem „Organizace“ je poskytovat svým členům, eventuálně dalším zájemcům, služby hmotné i nehmotné povahy k ochraně a prosazování jejich zájmů. „Organizace“ zastupuje členskou základnu jako celek při jednání se státními a jinými orgány.

3.4.1 Hlavní zaměření činnosti

Pro naplňování cílů „Organizace“ je její činnost vyvíjena zejména na úseku zdravotním, sociálním, společenském a pracovním, včetně využívání způsobů a prostředků k jejich realizaci, včetně materiálních. Zdravotní oblast lze rozdělit na tyto činnosti:

- prosazování zlepšení léčebné péče, rehabilitační a lázeňské péče,
- navazování kontaktů s výrobcí léků a další zdravotnické techniky,
- zasazování se o zdravotnickou osvětu mezi členy i směrem navenek.

Sociální oblast se dělí na činnosti:

- zprostředkovávání přísunu a výměnu informací o aktuálních problémech nemocných,
- vyvíjení úsilí o zlepšení postavení a zabezpečení nemocných,
- sledování vydávání a změn zákonů, zejména v sociální a pracovní oblasti, a jejich neprodlené předávání členům prostřednictvím webových stránek a tištěného zpravodaje.

Dále je společenská a pracovní oblast, kterou lze dělit na činnosti:

- podílení se na přípravě nemocných na plnohodnotný život v práci a ve společnosti zdravých lidí,
- spolupráci s organizacemi podobného zaměření v České republice i v zahraničí s cílem zapojení se do jejich struktur.

Jako poslední zůstává materiální oblast členící se na činnosti:

- soustavného sledování a uplatňování možností získání dotací na rehabilitační a rekondiční léčbu nemocných,
- vytváření příznivých podmínek k jednání s potenciálními dárci a sponzory s cílem získání finančních a materiálních prostředků ve prospěch svých členů a všech nemocných.

Mezi významné činnosti patří také pořádání letních dětských táborů a rekondičních pobytů nejen pro dospělé, ale i pro rodiny s dětmi. Jako další akci lze uvést pořádání workshopů, na které se mohou členové „Organizace“ přihlásit. Na workshopech je důležitá především možnost prezentací z různých oblastí činnosti „Organizace“ odborníky nejen z řad lékařů, ale i odborníků na právo, sociální záležitosti a jiné. Nedílnou součástí je i vydávání zpravodaje několikrát ročně; jsou v něm uvedeny informace o událostech a akcích, které se konaly a budou konat.

Jeden nebo několik zástupců „Organizace“ jezdí na mezinárodní konference pořádané organizacemi podobného nebo stejného zaměření v zahraničí, vše pod záštitou Světové federace nebo Evropského konsorcia těchto organizací. Konání konferencí ve Spojených státech Amerických nebo Austrálii není výjimkou. Na těchto mezinárodních konferencích přednáší renomované lékařské kapacity o novinkách či pokroku v léčbě nemoci, nebo poukazují na propastné rozdíly v léčbě mezi jednotlivými zeměmi, kde nemocní v zemích třetího světa léčbu mnohdy žádnou nemají a ekonomicky slabší státy léčbu znají, ale pouze v omezené míře. Naneštěstí pacienti z těchto obou skupin mohou pouze závidět moderní

léčbu pacientů ve vyspělých zemích a je vhodné říct, že ani neznají a nevědí jak kvalitní a stále pokroková je léčba u pacientů ve vyspělých státech. Účastníky těchto konferencí jsou i zástupci farmaceutických společností, kteří upozorní na možnosti zrušení výroby jednoho přípravku a zavedení nových pomocí modernějších a kvalitnějších technologií výroby. Mnohdy se řeší i snížení ceny konečného produktu. Společensky nejdůležitějším tématem jsou ovšem poznatky o konaných akcích organizací pro své členy v různých zemích a doporučení těch, kteří s nimi měli dobrou zkušenost, ostatním.

Spolupráce jednotlivých organizací po celém světě včetně České republiky, a to i s faktem, že v České republice existují dvě takovéto organizace spojující lidi se stejnou vzácnou nemocí, je úžasná. Těží z ní takřka všichni nemocní. Díky tomu, že farmaceutické společnosti mají většinu svého výzkumu a vývoje, včetně testování, převážně v zahraničí, mohou získat zástupci „Organizace“ na konferenci dokonce osobní zkušenosti od pacientů s novým typem léčby a tyto informace předat ostatním členům „Organizace“ například ve formě zasílaného zpravodaje. Farmaceutické společnosti pořádají ve spolupráci s jednotlivými organizacemi v jednotlivých státech například soutěže pro děti o hodnotné ceny. Poslední taková probíhala na přelomu let 2013/2014.

3.4.2 Vznik a zánik členství

Zájemce o členství podá písemnou přihlášku s prohlášením, že se seznámil se stanovami „Organizace“ a bude je dodržovat. Rada „Organizace“ po posouzení rozhodne o žádosti o členství. Stejným způsobem vzniká členství u zákonných zástupců nezletilých nemocných. Za zletilého nemocného, který byl soudním rozhodnutím omezen nebo zbaven způsobilosti k právním úkonům, může být členem jeho ustanovený opatrovník.

Členství v „Organizaci“ zaniká:

- doručením písemného oznámení člena o ukončení jeho členství,
- vyloučením na základě usnesení Rady „Organizace“,
- úmrtím,
- zánikem „Organizace“ a to na základě usnesení Konference „Organizace“ nebo pravomocným rozhodnutím Ministerstva vnitra České republiky a jeho rozpuštěním.

Člen „Organizace“ může být vyloučen z těchto důvodů:

- pro soustavné nebo závažné porušování stanov „Organizace“, nedodržování a neplnění usnesení orgánů „Organizace“,

- při závažném poškozování majetku či pověsti „Organizace“, včetně jeho členů,
- dopustil-li se úmyslně trestného činu, pro nějž byl pravomocně odsouzen.

3.4.3 Práva a povinnosti členů

Člen, který se nemá možnost dostavit na Konferenci, může udělit písemnou plnou moc jiné fyzické osobě ke svému zastupování v rozsahu práv a povinností člena. Jeden zmocněnec může zastupovat pouze jednoho člena. Podpis zmocnitele na udělené plné moci musí být úředně ověřen. Každý člen „Organizace“ má hlasovací právo. Člen „Organizace“ má zejména tyto práva: volit a být volen do orgánů „Organizace“, účastnit se Konference, uplatnit na Konferenci odvolání proti rozhodnutím Rady, využívat placených i bezplatných akcí „Organizace“ pro svou potřebu a v případě rozhodnutí orgánů „Organizace“ i pro potřebu svých rodinných příslušníků.

Člen „Organizace“ má zejména povinnosti dodržovat a plnit platná usnesení orgánů „Organizace“, pracovat ve zvolených funkcích, dodržovat stanovy, obhajovat zájmy „Organizace“ ve společnosti, platit řádně členské příspěvky do 30. června pro daný kalendářní rok; nový člen do 30 dnů po oznámení o přijetí.

3.4.4 Orgány „Organizace“

Orgány „Organizace“ jsou Konference, Rada a Revizní komise. Volené orgány mohou zastávat pouze členové „Organizace“.

Konference je nejvyšším orgánem „Organizace“ a rozhoduje o veškerých záležitostech v dlouhodobém výhledu vývoje, pokud nejsou stanovami vyhrazeny Radě. Konference rozhoduje usnesením. Konference je usnášeníschopná, je-li ke stanovenému času začátku jednání přítomna nadpoloviční většina řádných členů; není-li naplněna předchozí podmínka, započne jednání konference po uplynutí půl hodiny od původně stanoveného začátku a má se za to, že konference je usnášeníschopná bez ohledu na počet přítomných členů. Usnesení je platné, hlasovala-li „pro“ prostá většina přítomných členů. Rozhodnutí Konference jsou zaprotokolována a podepsána předsedou Rady, v případě jeho nepřítomnosti místopředsedou nebo pověřeným členem Rady, a zapisovatelem. Rozhodnutí konference je závazné pro všechny členy „Organizace“. Konferenci svolává nejméně jednou za 3 roky předseda Rady. Revizní komise svolá Konferenci, pokud to vyžaduje zájem a prospěch „Organizace“, zejména v případech zjištění závažného porušení povinností Rady. Členové Konference volí a odvolávají členy Rady a Revizní komise.

Konference dále schvaluje na návrh Rady:

- zprávu Rady o činnosti za uplynulé období,
- změny a doplňky stanov,
- plán činnosti,
- finanční rozpočet,
- výši členských příspěvků,
- ostatní závazné dokumenty pro činnost „Organizace“.

Konference projednává odvolání členů „Organizace“ proti rozhodnutím Rady. Schvaluje na návrh Revizní komise bilanční a roční výkazy a činnost Rady. Rovněž posuzuje a případně schvaluje usnesení Rady a Revizní komise a ukládá Radě a Revizní komisi úkoly, včetně termínů splnění těchto úkolů.

Rada je výkonným orgánem. Je složena ze sedmi členů zvolených Konferencí na funkční období čtyř let. Volí si ze svého středu předsedu, místopředsedu a pokladníka. Zároveň se členy Rady jsou voleni i tři náhradníci v pořadí 1 – 3. Rada řídí činnost mezi Konferencemi a odpovídá za hospodaření s majetkem „Organizace“ v souladu s právními předpisy. Dále Rada schvaluje zahraniční služební cesty členů Rady a jmenuje zástupce „Organizace“ v mezinárodních organizacích. K zajištění činnosti „Organizace“ schvaluje Rada případné přijetí pracovníka nebo pracovníků do pracovního poměru včetně jejich platů a odměn v rámci rozpočtu. Důležitou činností Rady je zastupování „Organizace“ ve všech otázkách právních i mimoprávních. Za svou činnost odpovídá Konferenci a je kontrolována Revizní komisí. Schází se podle plánu práce nejméně dvakrát ročně, jinak vždy na žádost alespoň čtyř členů Rady. Rozhodnutí Rady jsou zaprotokolována a podepsána předsedou, v jeho nepřítomnosti místopředsedou, a zapisovatelem. Usnesení Rady jsou platná, hlasuje-li pro ně většina všech členů orgánu. Rada může přijímat rozhodnutí bez zasedání jen tehdy, podepíše-li souhlasné stanovisko minimálně pět jejích členů. Toto rozhodnutí potvrzuje Rada na svém nejbližším zasedání. Má právo rozhodovat o všech záležitostech dlouhodobého rozvoje a řízení „Organizace“ s výjimkou těch, které jsou vyhrazeny Konferenci. Jménem „Organizace“ je oprávněn jednat předseda, v době jeho nepřítomnosti místopředseda nebo pověřený člen rady. V případě, že předseda i místopředseda nemohou dlouhodobě vykonávat svoji funkci, pověří Rada jejich pravomocemi jiného člena Rady. Jednání jednotlivých členů Rady nebo několika členů Rady společně, jsou závazná a právoplatná pouze tehdy, pokud je Rada k tomuto jednání zmocnila. Rada může některá svá práva nebo působnost přenést na pracovníka přijatého do pracovního poměru.

Rada navrhuje Konferenci:

- plán činnosti „Organizace“,
- finanční rozpočet „Organizace“,
- změny stanov a vnitřních předpisů „Organizace“,
- k projednání a schválení všechny zásadní otázky činnosti a hospodaření „Organizace“, popřípadě další dle potřeby.

Rada schvaluje služební cesty, včetně cest do ciziny, a použití volných finančních prostředků na činnosti a akce nezahrnuté do schváleného rozpočtu. Člen Rady může z funkce odstoupit písemným prohlášením doručeným předsedovi Rady. V takovém případě končí výkon jeho funkce dnem, kdy jeho odstoupení projednala nebo měla projednat Rada na svém nejbližším zasedání. Na místo odstupujícího člena Rady nastupuje dnem účinnosti odstoupení náhradník. Náhradník má práva a povinnosti člena Rady. Totéž se týká úmrtí člena Rady.

Revizní komise je kontrolní orgán „Organizace“, který dohlíží na činnost „Organizace“, včetně té finanční. Přitom se řídí stanovami a úkoly, které jsou jí uloženy Konferencí. Revizní komise je odpovědná Konferenci za svou činnost a předkládá jí své zprávy a doporučení. Je složena ze tří členů, kteří jsou voleni Konferencí na funkční období čtyř let a na nejvýše dvě funkční období po sobě. Volí si ze svého středu předsedu. Zároveň se členy Revizní komise jsou voleni dva náhradníci v pořadí 1 – 2. Usnesení Revizní komise musí být přijato většinou jejich členů. Závěry a usnesení Revizní komise jsou zaprotokolovány a podepsány jejím předsedou a zapisovatelem. Usnesení Revizní komise je platné, hlasuje-li pro ně většina všech členů orgánu. Jednání svolává předseda dle potřeby, nejméně však jedenkrát do roka. Kontrolní činnost je zaměřena na tyto oblasti:

- plnění úkolů uložených Konferencí,
- dodržování stanov a naplňování jejich cílů a činnost Rady „Organizace“,
- dodržování platných předpisů,
- plnění finančních rozpočtů, sestavení bilance a ročních výkazů,
- účetnictví, knihy a doklady, pokladnu a hotovost apod.

Má povinnosti:

- při zjištění závažných negativních skutečností v průběhu své činnosti informovat o nich ihned předsedu Rady,
- svolat Konferenci, pokud to vyžaduje zájem a prospěch „Organizace“, zejména v případech zjištění závažného porušení povinností Rady,

- zkontrolovat roční uzávěrku, zprávy o činnosti a návrhy na opatření a kontrolovat hospodaření s majetkem „Organizace“,
- informovat Konferenci o výsledcích svých kontrol.

Člen Revizní komise může z funkce odstoupit písemným prohlášením doručeným Revizní komisi. V takovém případě končí výkon jeho funkce dnem, kdy jeho odstoupení projednala nebo měla projednat Revizní komise na svém nejbližším zasedání. Na místo odstupujícího člena Revizní komise nastupuje dnem účinnosti odstoupení náhradník. Náhradník má práva a povinnosti člena Revizní komise. Stejný postup je i v případě úmrtí člena Revizní komise.

3.4.5 Organizační normy „Organizace“

Co se týče organizačních norem „Organizace“, jsou tvořeny normami statutárními, pracovními směrnici a v neposlední řadě protokoly z jednání Konference, Rady a Revizní komise. Normy statutární obsahují stanovy, schválené a registrované Ministerstvem vnitra České republiky, organizační řád, jednací řád a podpisový řád.

3.4.6 Zásady hospodaření

V současné době vede „Organizace“ jednoduché účetnictví. „Organizace“ hospodaří podle ročního rozpočtu, který zahrnuje všechny položky příjmů a výdajů. Rozpočet zpracovává a Radě k posouzení předkládá pokladník. Rozpočet je platný po schválení Radou. Financování „Organizace“ má tyto zdroje:

- členské příspěvky,
- sponzorské dary,
- dotace,
- další příjmy.

Záměry nezahrnuté do rozpočtu musí být předem schváleny Radou za předpokladu jejich finančního krytí. Zanikne-li „Organizace“, rozdělí se přebytky hospodaření na základě rozhodnutí Rady mezi organizace s podobným zaměřením.

3.5 Struktura skutečných příjmů u vybraného občanského sdružení

Dle zhodnocení z dostupných materiálů v rozmezí let od roku 2002 do roku 2013 patří mezi nejčastější příjmové položky dotace od Ministerstva zdravotnictví České republiky

a Vládního výboru pro zdravotně postižené Úřadu vlády České republiky, členské příspěvky od členů Organizace, přijaté dary a v zanedbatelné hodnotě úroky z běžného účtu. Mezi další příjmy, které se vyskytují v občasné míře, lze zařadit položky jiné příjmy a příjmy za služby. Do příjmové skladby spadají také účastnické poplatky u konaných táborů, či rekondičních pobytů. Výše příjmů ovšem nikdy nepokryje veškeré výdaje vynaložené na tyto akce. Na začátku letošního roku se rozjela kampaň, kterou má být dosaženo získání dalších finančních prostředků od veřejnosti.

4 Analýza hospodaření vybraného občanského sdružení

Pro potřeby této práce bylo nutné provést změnu v rámci členění příjmových a výdajových položek „Organizace“. Je jí redukce počtu těchto položek, jelikož grafy by s původním počtem nebyly lehce čitelné a byly by nesrozumitelné. Snížení počtu položek je řešeno sloučením příjmů a výdajů, kdy například veškeré přijaté dotace jsou nyní namísto dvou položek pouze v jedné. *Příloha č. 13* plně vystihuje veškeré úpravy a změny. Celá kapitola č. 4 bude doplněna grafy a tabulkami pro lepší přehlednost a srozumitelnost.

Přehledy příjmů a výdajů jsou do roku 2011 včetně v méně detailním pojetí. V roce 2012 se přešlo na detailnější formu pro lepší přehlednost jednotlivých nejen příjmových, ale hlavně výdajových položek. Autor se pro potřeby této práce pokusil o jakési sjednocení položek pro výpočty, tabulky a grafy.

Zdrojem dat všech grafů jsou příslušné Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“, zpracování grafů je práce autora.

4.1 Položky v přehledech o příjmech a výdajích

Následující řádky čtenáři ve zkratce přiblíží jednotlivé položky (všechny by měly být uvedené v *příloze 13*). Někteří čtenáři mohou mít pocit rozporuplnosti z názvů různých těchto položek.

Nejprve se zaměříme na příjmovou část. Skupina dotace se váže na přijaté dotace. „Organizace“ vždy na podzim zasílá žádost o dotace na následující rok na Ministerstvo zdravotnictví České republiky a Úřad vlády České republiky. Žádosti o dotace se vztahují především na provoz a rekondiční pobyty spolu s letními tábory pro děti. Na jaře získají vyrozumění, zda jim budou dotace v dané výši přiznány či budou kráceny nebo zamítnuty.

K přijatým členským příspěvkům lze dodat, že jejich výše pro fyzickou osobu je minimálně 200 Kč ročně a pro právnickou osobu 1 000 Kč ročně. Najdou se členové, kteří nezaplatí i několik let po sobě. V tomto případě dochází po projednání radou „Organizace“ ke zrušení členství daného „neplatiče“. Na druhé straně jsou členové, pro které je uvedená částka opravdu pouze minimální a zaplatí více. Celou členskou základnu tvoří okolo 200 subjektů, převážně fyzických osob všech věkových kategorií.

Přijaté dary jsou povětšinou od farmaceutických společností a firem, které se zabývají výrobou a distribucí léčiv a pomůcek pro nemocné, jako jsou například Baxter, Bayer

a Novo Nordisk. Tyto společnosti jsou na úrovni mezinárodních výrobců a distributorů léčiv a patří k poměrně známým nejen mezi lékaři, ale i širokou veřejností.

Jiné příjmy zahrnují příjmy z prodeje knih, které „Organizace“ nechala vyprodukovat. Knihy pojednávají obecně o nemoci a možnostech léčby, dále jsou v ní kapitoly o rehabilitaci a možnosti genetických problémů pro rodiny plánující potomky.

Příjmy za služby jsou příjmy z reklam ve zpravodaji, který „Organizace“ zasílá svým členům několikrát ročně.

Příjmy za tábory a rekondice obsahují účastnické poplatky na tyto akce. Jako příklad lze uvést výši účastnického poplatku letního dětského tábora za rok 2012. Nemocné děti přispívaly na tábor částkou 3 800 Kč a zdravé děti (sourozenci, kamarádi nemocných) částkou 4 600 Kč za dva týdny trvající tábor s ubytováním v chatkách (každá s vlastním sociálním zařízením), plnou penzí a výlety.

Nyní se podíváme na výdajovou strukturu. Členské příspěvky, které „Organizace“ platí, jsou vypočítávány z tabulek na počet členů, které Evropské konsorcium, Světová federace a EURORDIS³² zašlou každoročně v dopise „Organizaci“.

Drobný majetek zahrnuje dokoupení rehabilitačních pomůcek, masážních lehátek, vířivých vaniček a podobných pomůcek pro rekondiční pobyty a tábory, dále zde lze zařadit nákup tiskárny, projektoru a kancelářský software.

Položka pronájmu v sobě nese výdaje za pronájem prostor především pro schůze. Postupem času se výdaje na tisk zpravodaje přesunuly do položky tiskové práce, proto se od roku 2006 položka Zpravodaj neobjevuje až do roku 2012, kde je položka Zpravodaj detailněji rozdělena na tiskové práce a poštovné spojené s rozesláním členům.

Do nákupu služeb lze zařadit výdaje za vedení účetnictví, internetové webové stránky „Organizace“ (doména a hosting). V roce 2012 došlo k vytvoření a spuštění nových, více moderních webových stránek, kdy se i toto vytvoření projevilo v položce nákup služeb.

Mzdové výdaje jsou řešeny pouze formou mzdy a odvodem daně z příjmů z těchto mezd z dohod o provedení práce. „Organizace“ nemá stálé zaměstnance. Členové orgánů „Organizace“ jsou v pracovním poměru pouze na dohodu, nikoliv v pracovním poměru na plný nebo částečný úvazek.

Položky v přehledu typu konference, workshop, letní dětský tábor a rekondiční pobyty v sobě zahrnují veškeré výdaje spojené s konáním těchto akcí, například výdaje za ubytování

³² EURORDIS je nevládní aliance patientských organizací působící v Evropě, reprezentující 614 patientských organizací z 58 zemí, které zabývají se přes 4 000 vzácných nemocí. Celá skupina má přes 30 milionů členů. Více na internetových webových stránkách EURORDISu <http://www.eurordis.org/>.

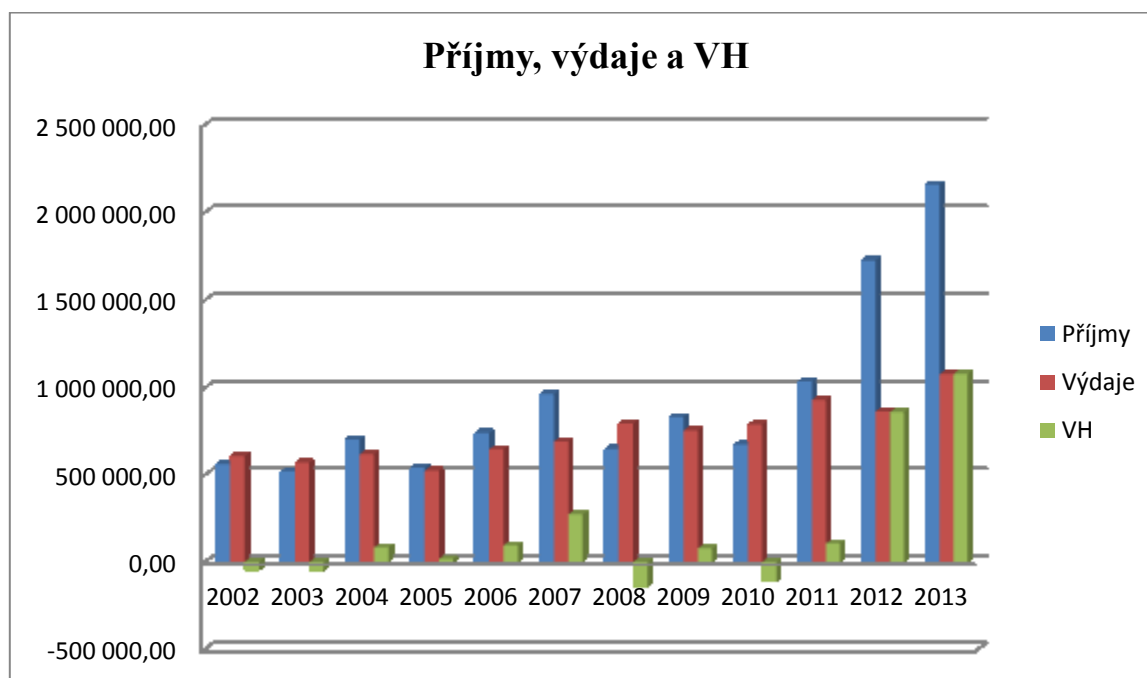
a stravu účastníků. Vyplacené mzdy z dohod o provedení práce, odvody daní z těchto mezd a cestovní náhrady spojené s těmito akcemi zde nejsou. Mzdy, daně z příjmů fyzických osob a cestovní náhrady jsou zahrnuty ve vlastních položkách. Pouze v přehledech za roky 2012 a 2013 u těchto akcí figurují, pro výpočty byly přesunuty dle třídění předchozích let.

Ostatní drobné výdaje a ostatní režijní výdaje jsou totožné položky, pouze se dvěma názvy v průběhu let. Tyto ostatní výdaje v sobě zahrnují výdaje, pro které nebyly vytvořeny položky v přehledech, jelikož jsou různorodé a mnohdy jednorázové a neopakující se. Lze zde zařadit například úřední kolky, výdaje spojené s vyřízením zahraničních víz a podobné výdaje.

4.2 Vývoj příjmů, výdajů a výsledků hospodaření za období let 2002 až 2013

Jak již název této podkapitoly říká, zaměříme se zde pro začátek na vývoj příjmů, výdajů a výsledků hospodaření mezi roky 2002 až 2013.

Graf 4.1 Vývoj příjmů, výdajů a výsledků hospodaření od roku 2002 do 2013 v Kč

Vlastní zpracování, zdrojem dat jsou Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“.

Z grafu 4.1 lze vyčíst, že příjmy ani výdaje se většinou nechovají meziročně stejně. U příjmů se často objevuje cyklus růst – pokles (pouze v roce 2007 a od roku 2011 tato skutečnost není). V celkovém pohledu se příjmy i výdaje zvyšují. Příjmy za sledované období narostou dokonce až o necelých 1 600 000 Kč a výdaje o zhruba 470 000 Kč. Situace od roku

2007 do 2011 je také pozoruhodná. V tomto období se střídá zisk se ztrátou. Roky **2002** a **2003** jsou si co do výše příjmů, výdajů i ztráty velmi blízké. Pokud se podíváme na větší změny ve struktuře příjmů a výdajů, můžeme uvést příjmy roku **2004**, které vzrostly oproti roku 2003 o 181 701,88 Kč (růst o 34,78 %) společně s výdaji o 50 741,40 Kč (růst o 8,92 %). Díky vyššímu přírůstku příjmů se, oproti minulým rokům, dosáhlo zisku v hodnotě 83 242,05 Kč (růst o 274,44 %).

V roce **2005** došlo k meziročnímu snížení příjmů o 162 758,19 Kč (pokles o 23,16 %) i výdajů o 96 965,79 Kč (pokles o 15,65 %). Zisk, sice okolo 17 000 Kč, přesněji 17 449,65 Kč, byl vygenerován (pokles o 79,04 %).

Roky **2006** a **2007** byly pro „Organizaci“ z hlediska hospodaření příznivé. Příjmy se v obou letech dostaly na meziroční růst přes 200 000 Kč (v roce 2006 o 200 504,72 Kč, což je růst o 37,13 %, v roce 2007 o 224 646,18 Kč, růst o 30,33 %). Výdaje také stoupaly, už ovšem ne tak dramaticky. V roce 2006 se výdaje zvýšily oproti roku 2005 o 123 657,88 Kč (růst o 23,66 %) a v roce 2007 o „pouhých“ 45 901,81 Kč (růst o 7,1 %). Zisky v hodnotách 94 296,49 Kč (růst o 76 846,84 Kč; 440,39 %), respektive 273 040,86 Kč (růst o 178 744,37 Kč, což je v procentech o 189,56 %) byly doposud nejvyšší. Nyní se již pohybujeme ve výše uvedeném cyklu zisk – ztráta, který skončí až rokem 2011.

Rok **2008** zažil strmý pád v oblasti příjmů (pokles o 316 171,92 Kč, což je pokles o 32,76 %). Ztrátu (145 044,09 Kč; pokles výsledku hospodaření o 418 084,95 Kč, to je v procentech 153,12 %), která je ve sledovaném období největší, v tomto roce dotvořil i vzrůst výdajů o 101 913,03 Kč (růst o 14,72 %).

V roce **2009** se opět podařilo získat peněžní prostředky v hodnotě nad 800 000 Kč, přesněji 831 054 Kč (růst o 182 013,92 Kč, růst o 28,04 %), a snížit výdaje o 39 688,65 Kč (snížení přesně o 5 %) na hodnotu 754 395,12 Kč. V roce 2009 se podařilo vygenerovat zisk v hodnotě 76 658,48 Kč (nárůst o 221 702,57 Kč, což je o 152,85 %).

Rok **2010** byl zakončen druhou největší ztrátou ve sledovaném období. Ztráta se vyšplhala do výše 115 011,29 Kč (pokles o 191 669,77 Kč, pád o 250,03 %). Tuto ztrátu mělo na svědomí především snížení příjmů o 157 821,79 Kč (snížení o 18,99 %) na hodnotu 673 231,81 Kč, výdaje v částce 788 243,10 Kč (zvýšení o 33 847,98 Kč). Růst výdajů o 4,49 %, je nejnižší za celé sledované období.

Dobré hodnoty vykazují roky 2011 a 2012. V těchto letech se příjmy dostaly nad 1 000 000 Kč, negativním odrazem je ovšem i dosažení mety 800 000 Kč pro výdaje v obou letech. Nejprve se podíváme na rok **2011**. Zde se celkovou hodnotu příjmů ve výši 673 231,81 Kč z roku 2010 podařilo navýšit o 362 599,94 Kč (růst o 53,86 %), což bylo

způsobeno především zvýšením hodnoty přijatých darů, na celkových 1 035 831,77 Kč. Výdaje se zvýšily oproti roku 2010 o 141 761,84 Kč (vzrůst o 17,98 %). Kladný výsledek hospodaření byl v částce 105 826,83 Kč (vyšší o 220 838,12 Kč, o 192,01 %).

Nyní se dostáváme k roku **2012**. Tento rok je prozatím rekordmanem v meziročním růstu příjmů a zisku. Hodnota příjmů v tomto roce byla 1 725 121,73 Kč, meziročně narostla, opět díky mnohem větší sumě darů, o 689 289,94 Kč (podstatných 66,54 %), zatímco výdaje se podařilo snížit o 65 474,08 Kč (o 7,04 %) na částku 864 530,86 Kč. Obě situace vedly k tomu, že rok 2012 byl štědrý po stránce zisku, jehož hodnota byla 860 590,87 Kč (růst o 754 764,04 Kč a v procentech o 713,21 %)!

Rok **2013** drží prim v hodnotách příjmů, výdajů a zisku. Hodnota příjmů překročila hranici 2 000 000 Kč, výdaje a zisk hranici 1 000 000 Kč. Negativem tohoto roku je největší meziroční nárůst výdajů za sledované období. Příjmy dosáhly částky 2 157 671,54 Kč, což je zvýšení o 432 549,81 Kč (růst o 25,07 %). Přestože se příjmy z darů v tomto roce snížily, zastoupily je příjmy z dotací v částce přes 1 000 000 Kč. Přesná částka výdajů byla 1 077 590,60 Kč, růst o 213 059,74 Kč (růst o 24,64 %). Toto vše dává kladný výsledek hospodaření v hodnotě 1 080 080,94 Kč (růst o 219 490,07 Kč, plus 25,5 %).

Roky 2011, 2012 a 2013 se svými hodnotami mohou ukazovat náznak budoucího vývoje v oblasti příjmů, výdajů i kladných výsledků hospodaření „Organizace“. Lze navíc podotknout, že za celé sledované období se nestalo, aby „Organizace“ měla na konci účetního období nedostatek finančních prostředků na svém účtu a v hotovosti.

4.3 Změna struktury a výše příjmů a výdajů v letech 2002 a 2012

Celá tato podkapitola bude věnována, jak vyplývá z jejího názvu, sledováním změn struktury a výše příjmů a výdajů v letech 2002 a 2012. Doplněna bude tabulkou a několika grafy s komentářem. *Grafy 4.2 – 4.7 vychází přímo z tabulky 4.1.*

Pro začátek by bylo vhodné zmínit, jaká proběhla změna v celkové výši příjmů a výdajů. Příjmy vzrostly v roce 2012 oproti roku 2002 o 1 164 989,16 Kč (vzrůst o 207,98 %). U výdajů byl zaznamenán také nárůst, ovšem ne tak markantní, o 256 896,95 Kč (nárůst o 42,29 %). Výsledek hospodaření se změnil ze ztráty na zisk. V absolutní hodnotě byla tato změna, velmi obdivuhodná, o 908 092,21 Kč (nárůst hodnoty v procentech o obrovských 1 911,72 %). Jako poznámku lze uvést, že výše výdajů v roce 2012 se takřka shoduje s výší výsledku hospodaření v témže roce. Veškeré tyto změny jsou znázorněny

na *grafu 4.1*. Na dalších řádcích se budeme zabírat, jak vznikly tyto rozdíly a které položky se postaraly o tak obrovský nárůst příjmů a výsledku hospodaření.

Tab. 4.1 Příjmy a výdaje za rok 2002 a 2012 v Kč

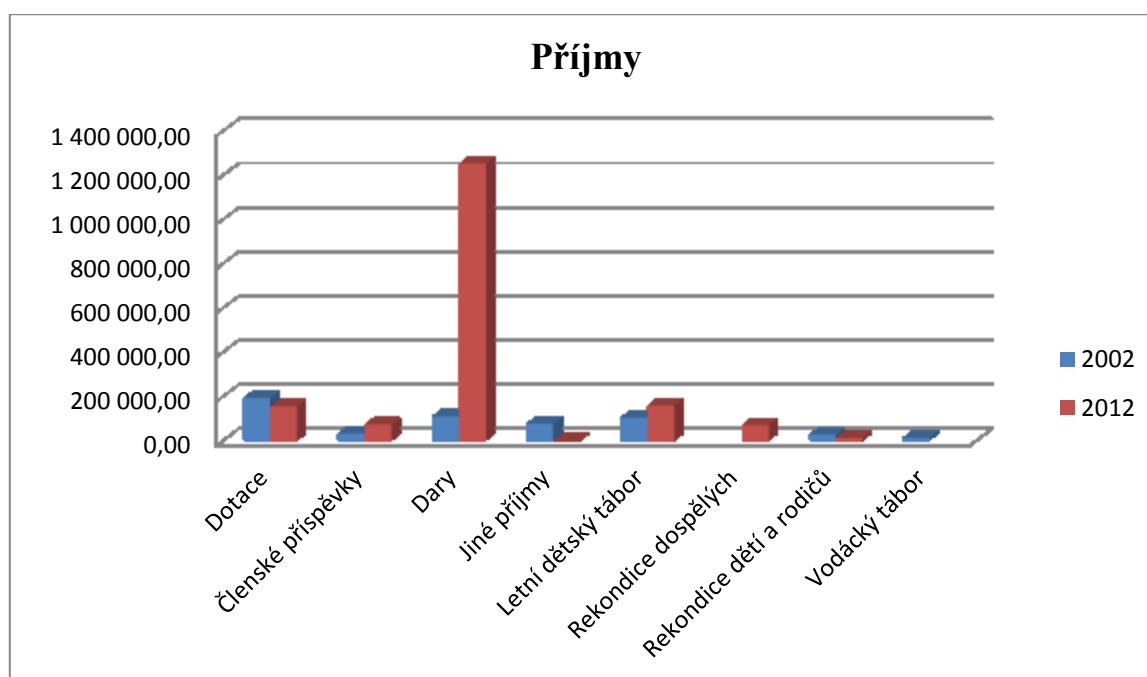
	2002			2012		
	příjmy	výdaje	rozdíl	příjmy	výdaje	rozdíl
Dotace	193 440,00			154 000,00		
Členské příspěvky	33 707,00			73 650,00		
Dary	110 000,00			1 252 312,81		
Jiné příjmy	77 148,57			81,92		
Členské příspěvky		7 879,21			3 067,11	
Spotřebované nákupy		9 090,90			3 928,00	
Tel. poplatky + internet		41 091,60			35 572,00	
Ostatní služby		2 598,60			5 551,00	
Tiskové práce		30 735,20			24 746,00	
Nákup služeb		55 978,00			42 540,00	
Mzdové výdaje		58 583,00			70 350,00	
Cestovní náhrady		20 104,20			81 320,00	
Tuzemské akce		0,00			74 185,00	
Ostatní výdaje		9 034,90			13 850,75	
Letní dětský tábor	105 600,00	299 152,90	-193 552,90	160 000,00	381 422,00	-221 422,00
Rekondice dospělých		4 925,00		72 000,00	97 460,00	-25 460,00
Rekondice dětí a rodičů	27 637,00	38 564,30	-10 927,30	13 077,00	30 539,00	-17 462,00
Vodácký tábor	12 600,00	29 896,10	-17 296,10			
Součet	560 132,57	607 633,91	-47 501,34	1 725 121,73	864 530,86	860 590,87

Zdroj: Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“ (přílohy 1 a 11), upraveno dle přílohy 13

Graf 4.2 znázorňuje nejen změny v hodnotách příjmů, ale i změnu příjmové struktury. Touto změnou je myšleno, že se v roce 2002 ještě nevybíraly účastnické poplatky za rekondici dospělých, přestože se konala. Na druhé straně si lze všimnout neexistujících příjmů za vodácký tábor v roce 2012. Důvodem je ukončení této akce od roku 2009.

U dotací došlo k poklesu o 39 440 Kč (pokles o 20,39 %). Členské příspěvky zaznamenaly nárůst o 39 943 Kč (růst o 118,5 %). Do tohoto zvýšení se promítl i členský příspěvek jednoho z členů, který nechtěl být jmenován (dokonce ani ostatní členové se nedozvěděli jeho jméno), ve výši okolo 50 000 Kč. Nyní se dostáváme k položce, která nejvíce ovlivňuje příjmovou strukturu, a to jsou dary.

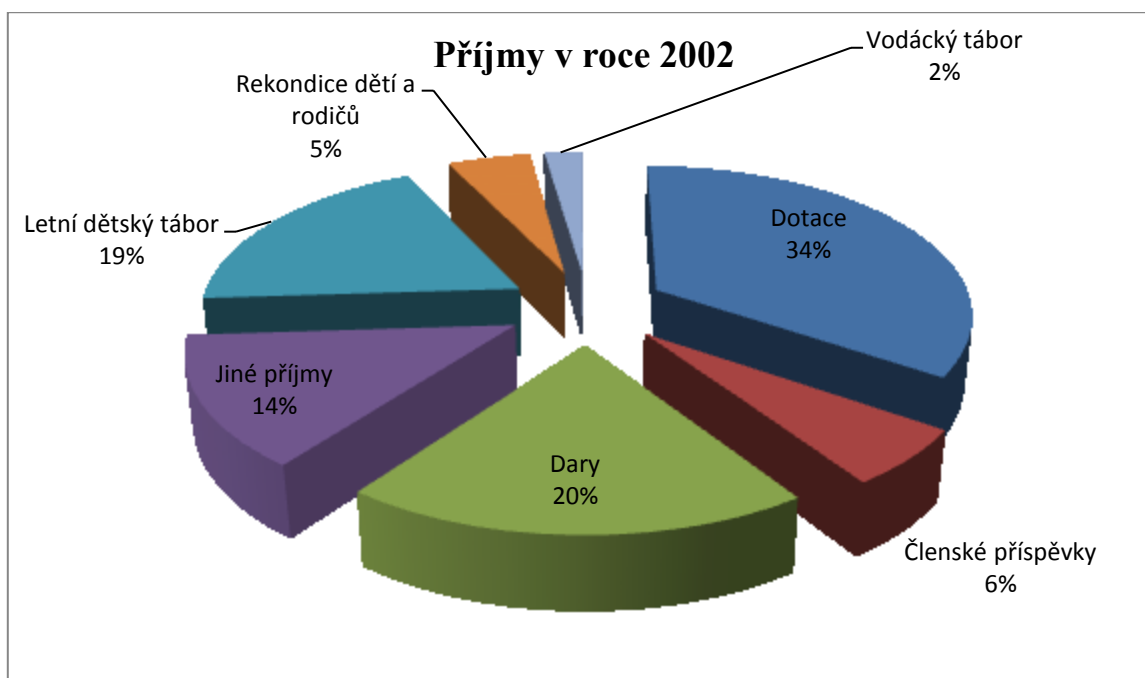
Graf 4.2 Přehled příjmů za roky 2002 a 2012 v Kč

Vlastní zpracování, zdrojem dat jsou Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“.

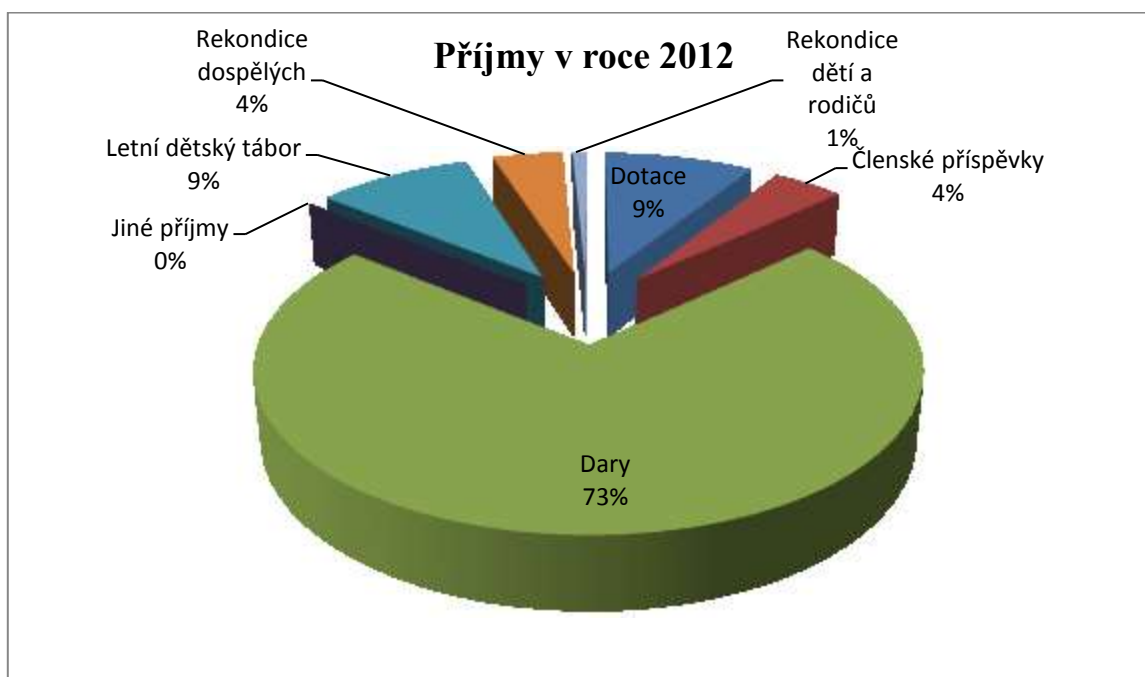
Z grafu 4.2 je vidět enormní nárůst darů. Jejich hodnota se vyšplhala do historického maxima „Organizace“ o 1 142 312,81 Kč (nárůst o masivních 1 038,47 %). Výše darů v roce 2012, dalo by se říci, deformuje graf, jelikož, pokud by byla výše darů i v roce 2012 obdobná jako v roce 2002, byly by vidět lépe změny i u ostatních příjmových položek. Celá skutečnost se zvýšením darů je způsobena přechodem dárců z darů materiální hodnoty (například letenky na konference) na dary ve formě peněžních prostředků. Podobné znázornění je i vidět v grafech 4.3 a 4.4. Jiné příjmy se v roce 2012 oproti roku 2002 snížily o 77 066,65 Kč. Hodnota 81,92 Kč tvoří pouhých 0,106 % z původních 77 148,57 Kč. Za tímto snížením stojí, že v roce 2012 nebyly žádné příjmy z prodeje knih. Celou skupinu jiných příjmů v roce 2012 zastupují pouze úroky z běžného účtu. Nulové příjmy u rekondice dospělých z roku 2002 si lze vysvětlit nízkými výdaji na tuto akci, kterou „Organizace“ plně pokryla z dotací a darů. Příjmy z účastnických poplatků za letní dětské tábory se zvýšily o 54 400 Kč, tj. růst o 51,51 %. Zvýšení této hodnoty je způsobeno větším počtem účastníků a lehkým navýšením ceny těchto účastnických poplatků během období deseti let. U rekondice dětí a rodičů došlo naopak ke snížení účastnických poplatků o 14 560 Kč (pokles o 52,68 %). Poslední příjmovou položkou jsou příjmy z účastnických poplatků na vodácký tábor. Jak již bylo zmíněno, tato akce byla naposledy v roce 2008.

Graf 4.3 Struktura příjmů v roce 2002

Vlastní zpracování, zdrojem dat jsou Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“.

Graf 4.4 Struktura příjmů v roce 2012

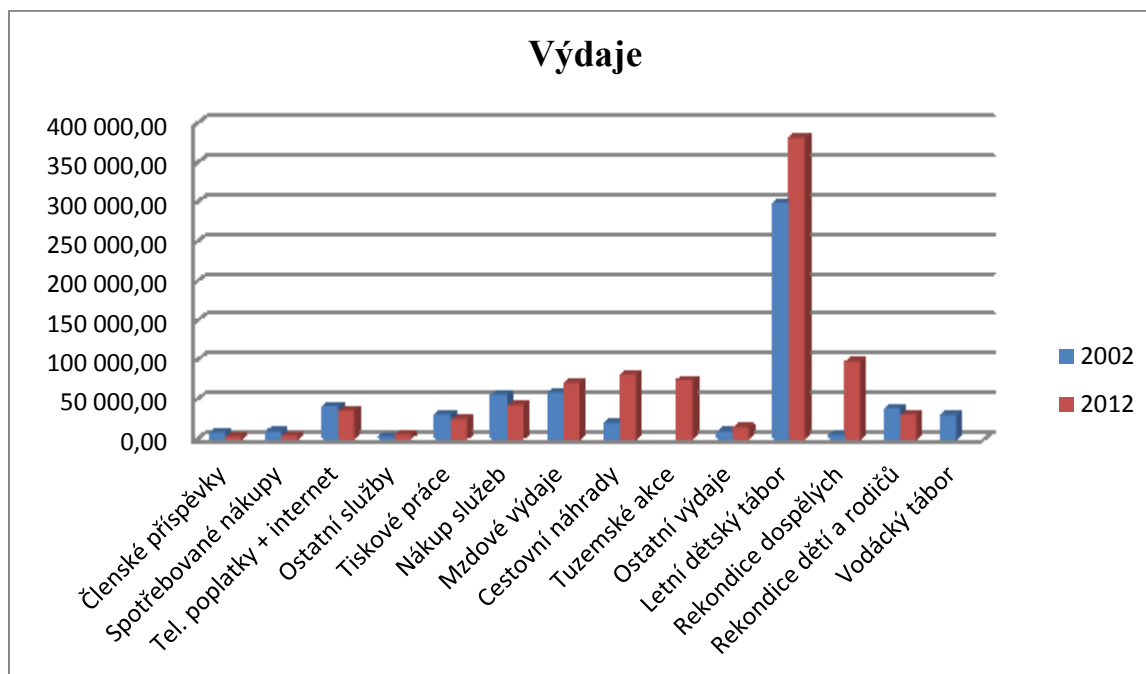

Vlastní zpracování, zdrojem dat jsou Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“.

Grafy 4.3 a 4.4 ukazují, jak rapidní zvýšení jednoho druhu příjmů, v tomto případě přijatých darů, ovlivní procentuální strukturu celkových příjmů, nehledě na hodnoty ostatních. Dále grafy ukazují, že zatímco v roce 2002 byly hlavním zdrojem příjmů dotace (v roce 2012

na druhém místě spolu s účastnickými poplatky za letní dětský tábor), v roce 2012 tuto roli převzaly přijaté dary (v roce 2002 na druhém místě).

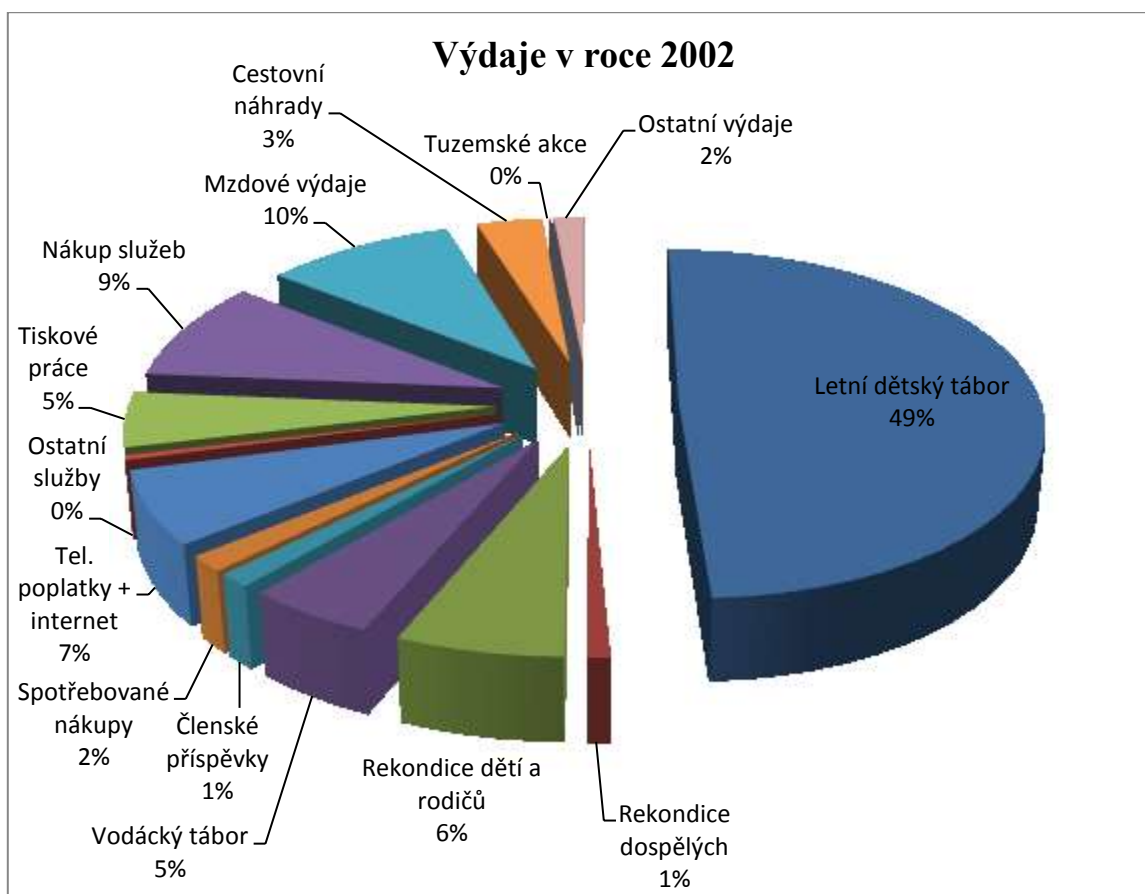
Graf 4.5 Přehled výdajů za roky 2002 a 2012

Vlastní zpracování, zdrojem dat jsou Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“.

Ze 14 výdajových položek, v grafu 4.5, dosáhne na hranici 50 000 Kč šest z nich. Jsou jimi nákup služeb v roce 2002, mzdové výdaje v obou obdobích, cestovní náhrady, tuzemské akce a rekondice dospělých v roce 2012 a v neposlední řadě nejvíce výdajová část – letní dětský tábor. Zaměříme se tedy více na tyto položky. Výdaje za nákup služeb činil v roce 2002 55 978 Kč. Za rok 2012 byla na tutéž položku vynaložena nižší částka, 42 540 Kč. Pokles výdajů činí 13 438 Kč, v procentech je snížení vyjádřeno 24,01 %. Zajímavější je ovšem položka cestovních náhrad, u které bylo navýšení o 61 215,80 Kč (nárůst o 304,49 %). Toto zvýšení výdajů je způsobeno častějšími pracovními cestami na zahraniční akce, především mezinárodní konference Evropského konsorcia a Světové federace. Položku tuzemské akce v roce 2012 navýšily výdaje za pořádání konference Evropského konsorcia v Praze a, v té době již zavedeného, workshopu. Letní dětský tábor zaznamenal také růst výdajů o 82 269,10 Kč (růst o 27,5 %). I výdaje za rekondici dospělých vzrostly, v tomto případě o 92 535 Kč. Zvýšení výdajů u táborů a rekondice dospělých je způsobeno větším počtem účastníků a zvýšením cen za ubytování a stravu.

Graf 4.6 Struktura výdajů v roce 2002

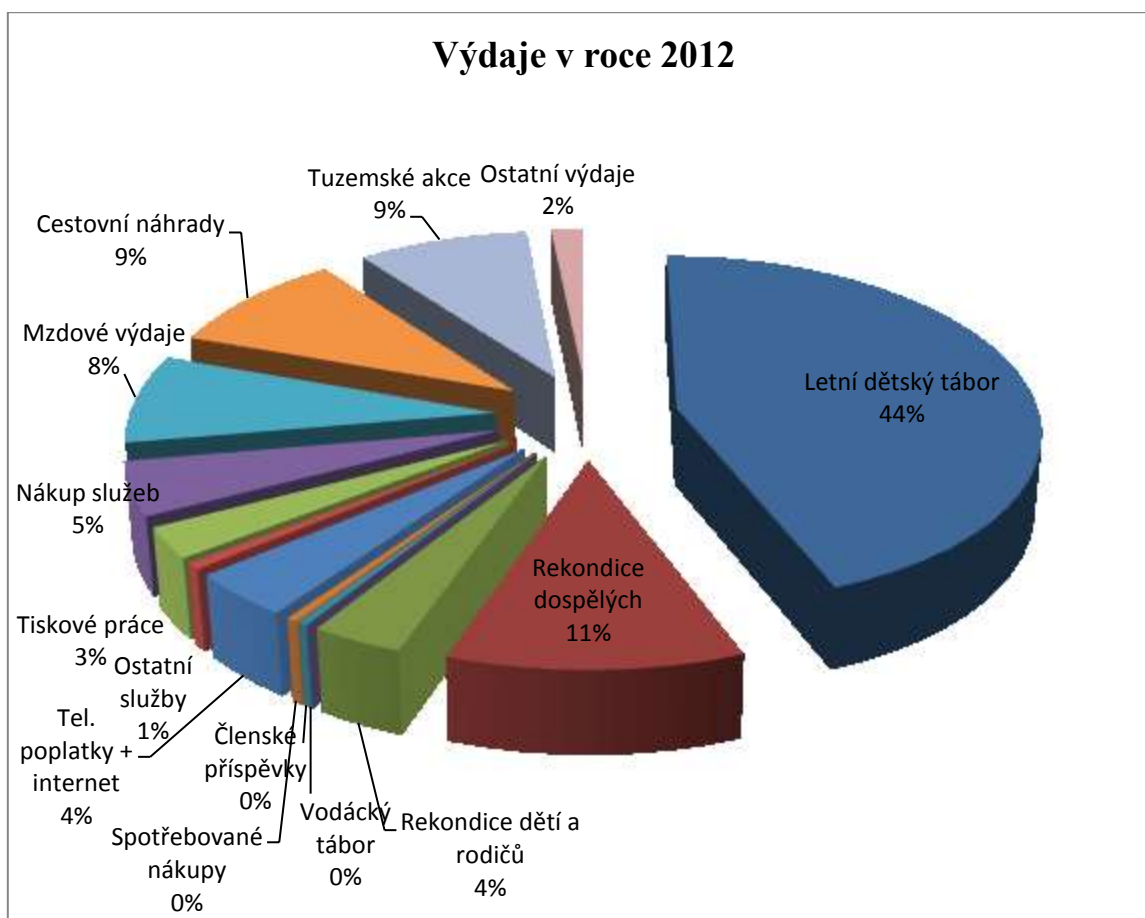

Vlastní zpracování, zdrojem dat jsou Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“.

Grafy 4.5, 4.6 a 4.7 znázorňují největší výdajové položky v letech 2002 a 2012 nejen v absolutních hodnotách vyjádřených v Kč, ale i ve struktuře výdajů v každém z obou let (uvedeno v procentech). Grafy jasně ukazují nejvyšší výdajovou položku. Touto položkou je letní dětský tábor v obou sledovaných obdobích s hodnotami 299 152,90 Kč, respektive 381 422 Kč. Druhou nejvíce výdajovou položkou roku 2002 jsou mzdové výdaje a v roce 2012 rekondice dospělých.

Z čísel a grafů lze vyčíst, že v roce 2002 byly všechny příjmy potřebné do poslední koruny, a jejich struktura různorodá. Rok 2012 ukazuje, že pouze z přijatých darů by ufinancovala „Organizace“ veškeré své činnosti i při neexistenci veškerých ostatních příjmů. Pokud se podíváme na příjmy roku 2012 z opačné strany, bez darů, lze zkonstatovat značná podobnost v jejich hodnotách. Přesto je dle autora na místě podotknout, že bez přijatých darů by současná podoba činnosti „Organizace“ byla velmi nesnadná, díky zvyšujícím se výdajům na různé akce a provozuschopnost.

Graf 4.7 Struktura výdajů v roce 2012

Vlastní zpracování, zdrojem dat jsou Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“.

4.4 Rekondiční pobyty a tábory

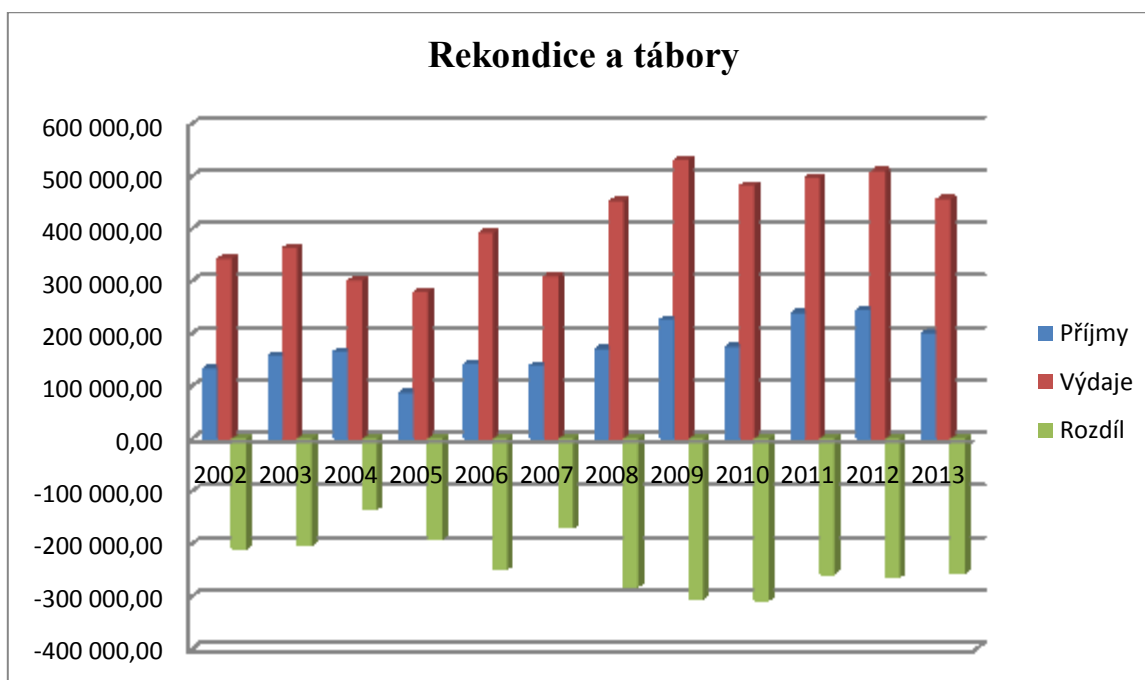
Z grafů předchozí podkapitoly a hodnot v přílohách je jednoduché zjistit nejvíce výdajové položky „Organizace“. Pokud se budeme na tyto výdaje dívat dle účelu a shrneme je do jedné položky, získáme skupinu výdajů týkajících se letních dětských táborů, rekondicí dospělých a rekondicí dětí a dospělých. Všechny tyto akce lze zařadit do skupiny, jak vypovídá název této podkapitoly, rekondiční pobyty a tábory. Dohromady v posledních letech dosahují okolo, ne-li přes, 50 % veškerých výdajů „Organizace“. Mnozí mohou namítat, že výdaje na rekondiční pobyty nejsou zase tak vysoké a mnoho jiných položek výdajů je nebo bylo vyšších. V tomto případě bude autor s argumentem souhlasit, ale je nutno dodat, že akce „Organizace“ mají svůj účel. Naučit děti i dospělé, jak žít se svou nemocí, nebát se sportovat, naučit správně rehabilitovat poškozené svaly a klouby. Najít si nové přátele a s těmi dříve poznanými se znovu scházet. Rekondicí a táborů se zúčastňují zkušení fyzioterapeuti a lékaři, aby byli nablízku nemocným a pomohli jim s jejich problémy. Z těchto

důvodů považuje autor činnost rekondiční a táborovou jako stěžejní. Nejen pro mladou generaci, aby lépe vstoupila do života, ale i těm starším, aby jim pomohla vypořádat se s problémy, které se během života nahromadily.

V následujících podpodkapitolách se postupně zaměříme na to, jak tyto jednotlivé akce přibližně vypadají. Na grafech s komentářem bude znázorněn průběh změny vývoje výdajů vztahující se na konání těchto akcí a výše příjmů účastnických poplatků za ně.

Z grafu 4.8 je patrné, že účastnické poplatky v žádném roce ze sledovaného období nepokryly výdaje vynaložené na konání rekondicí a táborů (podrobněji jsou jednotlivé akce znázorněny na grafech 4.9, 4.10 a 4.11). „Organizace“ žádá o dotace na rekondice a tábory ze státního rozpočtu. Pokud prostředky přijaté z dotací společně s příjmy z účastnických poplatků nejsou dostačující a nedokáží vyrovnat výdaje, je nucena „Organizace“ hledat dodatečné prostředky jinde, hlavně z přijatých darů.

Graf 4.8 Sumy příjmů a výdajů v Kč ve spojitosti s rekondicemi dospělých, rekondicemi dětí a rodičů a letních dětských táborů

Vlastní zpracování, zdrojem dat jsou Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“.

Graf 4.8 ukazuje kolísavost příjmů z účastnických poplatků v rozmezí od 87 070 Kč z roku 2005 do 245 077 Kč z roku 2012. Výdaje také nejsou stálé. Pohybují se v rozmezí od 279 587 Kč z roku 2005 do 509 421 Kč. Jistá souvislost mezi společným růstem příjmů a výdajů na celkových sumách je také z grafu 4.8 viditelná vždy proti předchozímu roku

(samozřejmě neporovnáváme hodnoty růstu příjmů a výdajů, ale pouze jejich tendenci). Jediným rokem, který neakceptuje tuto skutečnost je rok 2004, kdy se zvýšily příjmy, ale hodnota výdajů se snížila.

4.4.1 Letní dětské tábory

Začneme akcí s nejvyššími výdaji. Jsou to letní dětské tábory konané v průběhu hlavních letních prázdnin. V posledních letech byla výše účastnických poplatků v hodnotách 3 800 Kč pro nemocné dítě a 4 600 Kč pro zdravé dítě, bez ohledu na členství v „Organizaci“. Cena zahrnovala ubytování, stravu v podobě plné penze a část výdajů spojených s výlety. Samozřejmostí je pestrý program pro všechny děti.

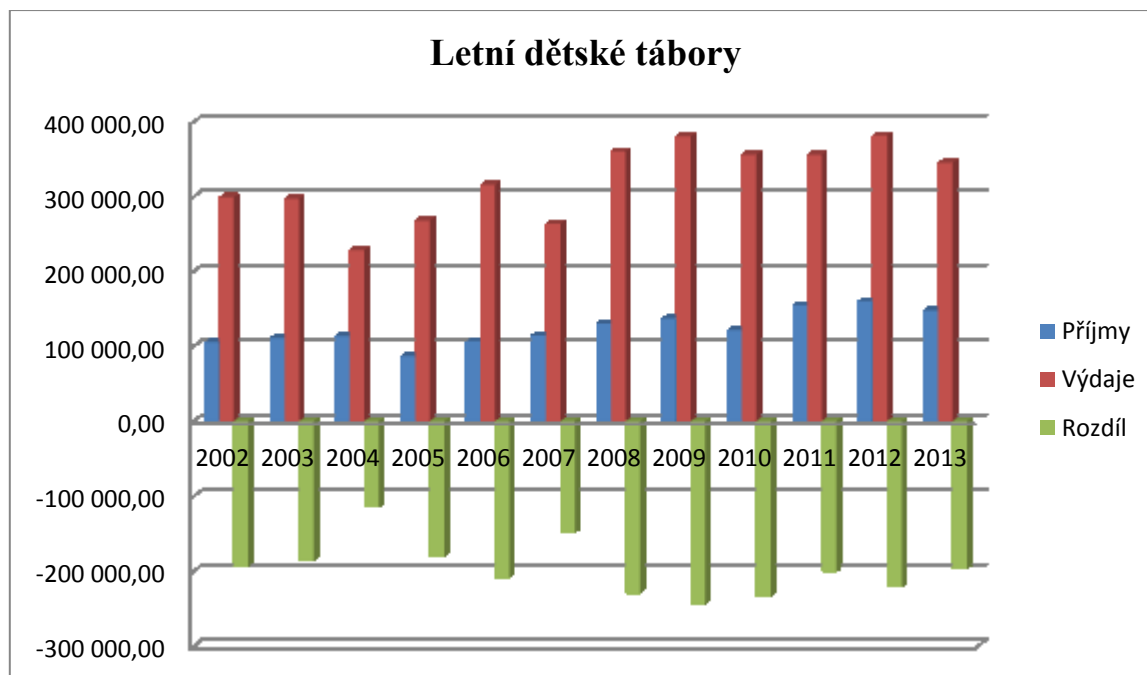
Počet účastníků se pohybuje v současné době okolo 40. Postupem času se zavedly věkové limity. Spodní hranice nebyla dána věkem, ale ukončením prvního ročníku základní školy. Horní hranice se stanovila na 18 let. Jelikož nemoc, kterou se „Organizace“ zabývá, je genetická porucha, objevuje se u sourozenců možnost, že jeden je nemocný a druhý být nemusí. Nejčastěji se ovšem stává, že jsou sourozenci nemocní oba dva.

Od roku 2002 do roku 2013 se tábory konaly ve třech lokalitách. V areálu nebo jeho blízkosti se musel nacházet bazén, nejen pro koupání, ale i pro rehabilitace ve vodě. Tábory nebyly řešeny „ve stanech“. Ubytování bylo buď v hlavních budovách areálu, nebo chatkách s vlastním sociálním zařízením. Za změnami areálů stály například nevyhovující podmínky pro jejich konání, nebo tábory nebyly výhodné pro majitele areálů, ve kterých se nacházely; bylo třeba najít jinou lokalitu, pokud nechtěla „Organizace“ akceptovat vyšší výdaje na osobu. V roce 2014 se tábor přesune a vyzkouší se areál s pořadovým číslem 4. Letošní tábor bude místo dvou týdnů trvat pouze jeden. Důvodem tohoto rozhodnutí byl problém s nalezením vhodného areálu a jeho možností rezervace předem. Cena pro letošní rok nebyla prozatím stanovena. Rok 2015 by ale měl znamenat návrat zpět ke dvoutýdenním táborům, jak byli všichni doposud zvyklí.

Graf 4.9 jasně ukazuje, že na letní dětské tábory se muselo vyhledat velké množství dodatečných finančních prostředků na jejich zaplacení. Hodnoty rozdílu přes 200 000 Kč nejsou výjimkou. Rozdíl mezi vybranými účastnickými příspěvky a výdaji na tyto tábory pokryly částečně dotace, ale zdaleka na vše nestačily, proto se zde dostávají na řadu přijaté dary firem.

Autor sám zažil několik těchto táborů a má s nimi velmi dobrou zkušenost, nejen v oblasti programu, ale především přístupu vedoucích, lékařů a fyzioterapeutů, kteří byli 24 hodin po celou dobu trvání k dispozici kvůli jakémukoliv problému.

Graf 4.9 Přehled příjmů a výdajů v Kč související s letními dětskými tábory

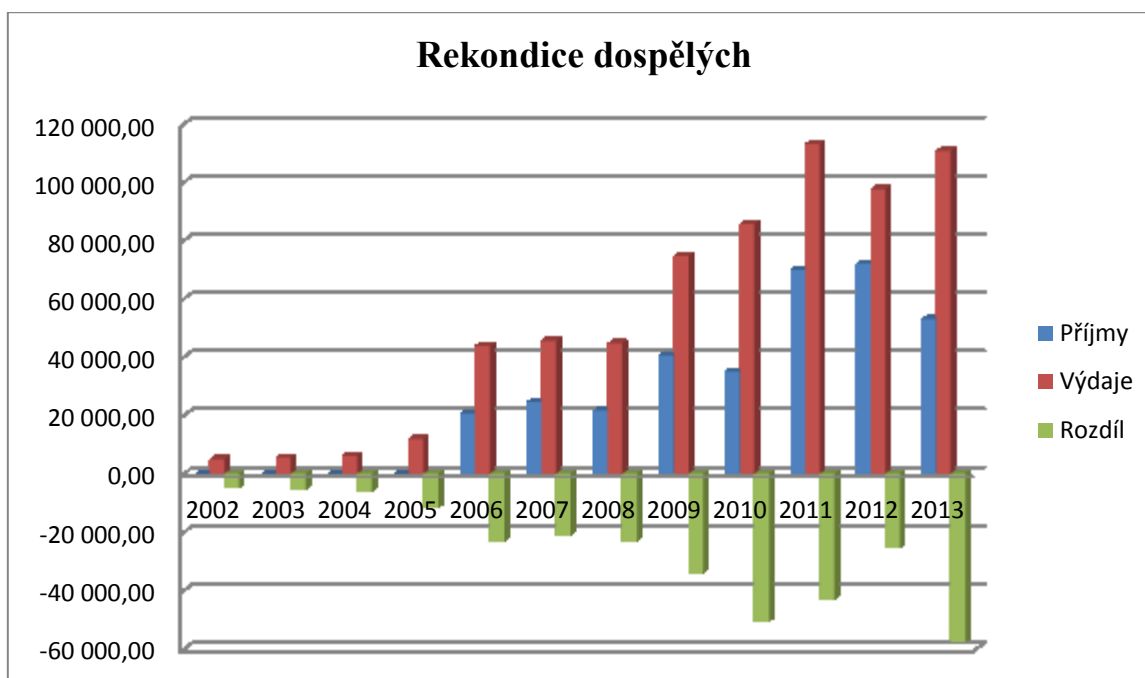
Vlastní zpracování, zdrojem dat jsou Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“.

4.4.2 Rekondice dospělých a rekondice dětí a rodičů

Rekondice dospělých se konají v lázeňských střediscích, povětšinou menších. Tato rekondice se koná především z důvodů rehabilitace pod odborným dohledem fyzioterapeutů. V posledních letech je velmi oblíbená, ale má omezenou kapacitu. Trvá přibližně týden v polovině května. Ceny účastnických poplatků se v roce 2012 pohybovaly okolo 2 700 Kč pro člena „Organizace“ a 3 500 Kč pro ostatní účastníky. Pro letošní rok jsou ceny za ubytování, snídani, oběd, bazén, léčebné koupele a rehabilitace stanoveny na 2 900 Kč pro člena a 4 500 Kč pro ostatní účastníky.

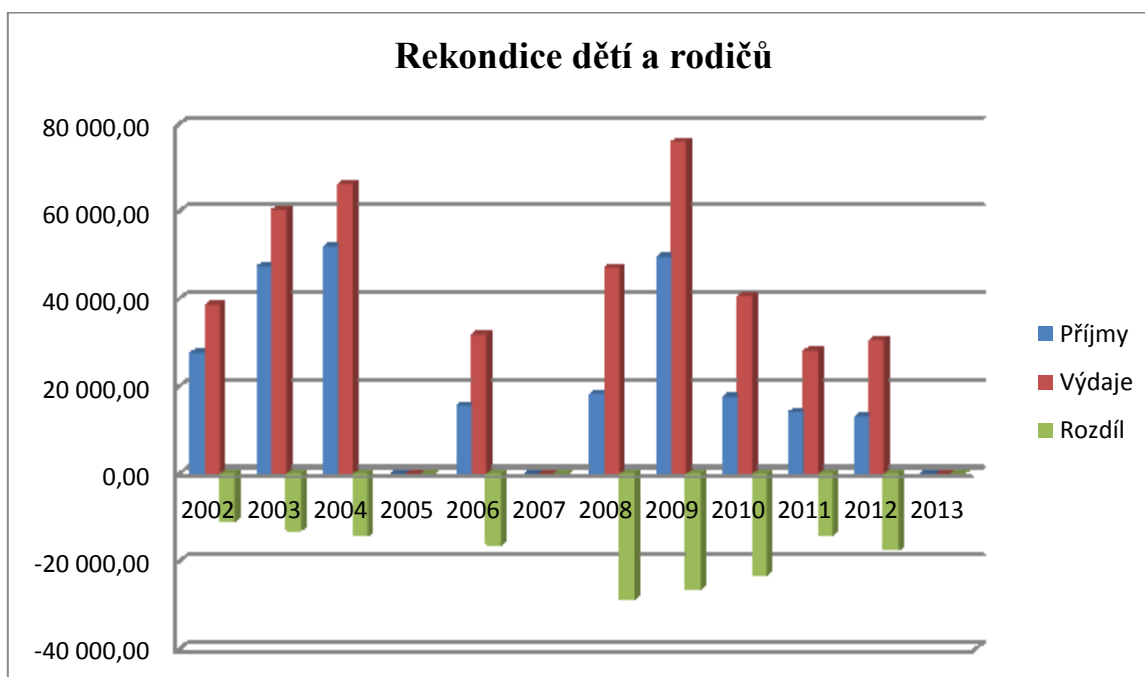
U tohoto druhu rekondice je z *grafu 4.10* patrná rostoucí tendence příjmů (až na rok 2013) i výdajů. Do roku 2005 včetně „Organizace“ vystačila uhradit akci pouze z přijatých dotací určených pro tuto rekondici a z přijatých darů. Od roku 2006 se zavedly účastnické poplatky.

Graf 4.10 Přehled příjmů a výdajů v Kč související s rekondicí dospělých

Vlastní zpracování, zdrojem dat jsou Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“.

Graf 4.11 Přehled příjmů a výdajů v Kč související s rekondicí dětí a rodičů

Vlastní zpracování, zdrojem dat jsou Přehledy příjmů a výdajů „Organizace“.

Rekondici dětí a rodičů v posledních letech převzal pod svá křídla druhé občanské sdružení, které také působí na území České republiky a má zaměření na stejnou skupinu osob

jako „Organizace“, kterou se zabýváme. Toto druhé občanské sdružení se specializuje především na děti, zatímco „Organizace“ na všechny bez rozdílu věku.

Graf 4.11 znázorňuje pokles příjmů i výdajů v posledních letech. V roce 2005, 2007 a 2013 se rekonvice dětí a rodičů nekonala.

4.5 Analýzy hospodaření „Organizace“

U neziskových organizací se analýzy hospodaření setkávají s problémy, které u obchodních korporací de facto neexistují. Výrobní subjekty mají kalkulace nákladů, rozpočty, ceníky a podobné materiály plus rozvahy, výkazy zisků a ztrát a často i výkaz cashflow, ze kterých lze vycházet. Neziskový sektor, pokud nemá vedlejší nebo podnikatelskou činnost, nemá tak rozmanité portfolio informací pro externího uživatele. V našem případě máme k dispozici pouze Přehledy příjmů a výdajů za jednotlivé roky.

V hospodaření „Organizace“ se setkáváme s ještě jedním možným problémem. Je jím jednoduché účetnictví³³, které v současné době již není tak rozšířené jako v minulosti. Jednoduché účetnictví nepoužívá položky náklady a výnosy, ale příjmy a výdaje. Mnohými je špatně označováno jako daňová evidence, což není pravda. Podobnost v obou jistá je, přesto je chybné je házet do jedné kupy. Problémem jednoduchého účetnictví je dle autora především menší přehlednost proti podvojnému účetnictví, ať už v plném nebo třeba jen ve zjednodušeném rozsahu. Je ovšem třeba ocenit práci účetního „Organizace“, který vytvořil a stále zdokonaluje Přehled příjmů a výdajů za každý uplynulý rok. Díky těmto přehledům se můžeme společně podívat na pokus o analýzu hospodaření naší vybrané „Organizace“.

Základem pro analýzu budou *graf 4.1, podkapitola 4.2* a přílohy s Přehledy příjmů a výdajů za dané období. Vždy bude snaha především o nalezení nejdůležitějších částí příjmů a výdajů, které způsobily změnu vzhledem k roku předcházejícímu.

4.5.1 Meziroční analýza hospodaření let 2010 a 2011

V tomto porovnání stojí proti sobě ztrátový rok 2010 a ziskový rok 2011. Meziročně došlo k růstu jak příjmů, tak i výdajů. Pozitivem je, že příjmy zaznamenaly větší nárůst než výdaje a podařilo se dostat z cyklu zisk – ztráta započatém v roce 2007. Rok 2011 má dvě prvenství. Zaprvé – příjmy se poprvé za celou dobu existence „Organizace“ dostávají

³³ Dle § 38a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

přes hodnotu 1 000 000 Kč; zadruhé – výdaje, s hodnotou 930 000,94 Kč, dosáhly svého maxima právě v tomto roce.

Nyní více k příjmům. Nárůst některých příjmů činí 479 350 Kč, zatímco pokles jiných příjmů je 116 750,04 Kč. Zní to nelogicky? Nikoliv. Je totiž potřeba dívat se na každou změnu. I mince má dvě strany. Některé položky se zvýší, některé sníží a mnohdy se navzájem vyruší. Dohromady tyto dvě částky dávají výsledek meziročního růstu příjmů v hodnotě 362 599,96 Kč. Růstové položky příjmové struktury byly dotace od VVZP ÚV ČR (+120 Kč), dary (+331 100 Kč), příjmy za služby ve formě reklam ve zpravodaji (+80 000 Kč) a přijaté účastnické poplatky za letní dětský tábor a rekondici dospělých (+33 200 Kč a +34 930 Kč). Naopak se snížily příjmy jako dotace od MZ ČR (-82 000 Kč), členské příspěvky (-30 516 Kč), jiné příjmy (-746 Kč), úroky z běžného účtu o malých 4,04 Kč a příjmy z účastnických poplatků na rekondici dětí a rodičů (-3 484 Kč).

Výdaje zaznamenaly meziroční nárůst o hodnotě 141 761,84 Kč. Ze strany výdajů jsou zde opět dvě čísla. Jedno se týká položek, které se zvýšily a druhé položek, u kterých se dosáhlo snížení, neboť nebylo třeba mít tak vysoké výdaje. Zvýšení některých výdajů činilo 225 626,48 Kč, naopak na straně snížení jiných výdajů stojí pouze 83 864,64 Kč. Nejvíce nárůstovými položkami byly tiskové práce (+74 632,60 Kč), ostatní režijní výdaje (+51 043 Kč), nákup služeb (+42 000 Kč), rekondice dospělých (+27 377 Kč) a mezinárodní akce (+15 210,63 Kč). Stranu výdajů, které se podařilo nejvíce snížit nebo nebylo třeba vynaložit tolik finančních prostředků během roku, byly výdaje za telefonní poplatky a internet (-18 772 Kč), dále nákup drobného majetku (-18 380 Kč), cestovní náhrady (-10 446 Kč) a výdaje na rekondici dětí a rodičů (-12 564 Kč). Za zmínku také určitě stojí fakt, že výdaje na dětský letní tábor se meziročně zvýšily o pouhých 81 Kč!

Vezmeme-li v úvahu veškeré údaje, výsledek hospodaření se nám dostal ze ztráty do zisku v hodnotě 105 826,83 Kč, a to musel překonat pomyslnou cestu ze ztráty v hodnotě 115 011,29 Kč. Příjmová položka, která zvýšila celou sumu příjmů, je bezpochyby hodnota přijatých darů. Naopak položku, která stojí nejvíce za zvýšením výdajů, nelze jednoznačně určit. Výdajová struktura je poměrně široká a zvýšení jednoho výdaje je umazáváno snížením jiného druhu výdaje. Do úvahy lze tedy vzít například výdaje za tiskové práce a ostatní režijní výdaje, které hodnotou svých meziročních zvýšení dosahují takřka stejné částky jako je zvýšení celé meziroční sumy výdajů. Hlavním pozitivem, na který je nutno znovu upozornit je dosažení ziskového roku, kterému předcházel rok ztrátový.

4.5.2 Meziroční analýza hospodaření let 2011 a 2012

Rok 2011 i 2012 je, jako všechny ostatní, zpracován do Přehledů příjmů a výdajů, ovšem rok 2012 má trochu jiné a podrobnější členění. Je možné, že se na následujících řádcích setkáme se situací, kdy nebude možno okomentovat výsledek, jelikož nebude známo, jak by byla zařazena položka v druhém z porovnávaných let.

V obou letech se příjmy poprvé dostaly nad 1 000 000 Kč, negativním odrazem je ovšem i dosažení mety 800 000 Kč pro výdaje v obou letech (viz strana 39 a 40). Meziročně vzrostly příjmy a snížily se výdaje. To ovšem neznamená, že všechny příjmy se zvýšily a všechny výdaje se snížily.

Zaměříme se nejprve na příjmovou složku. Z příloh je na jedné straně jasný nárůst některých příjmů v roce 2012 proti roku 2011 o 770 680,96 Kč a zároveň pokles jiných o 81 391 Kč. Dohromady to dává meziroční nárůst příjmů o 689 289,96 Kč. O růst se postaraly položky přijatých dotací (+40 000 Kč a +9 400 Kč), členské příspěvky (+37 751 Kč), příjmy z účastnických poplatků na letní dětský tábor a rekondici dospělých (+5 200 Kč a +2 700 Kč), v malé míře úrok z běžného účtu (+47,15 Kč), ale především, podobně jako v roce 2011, jsou největší nárůstovou položkou přijaté dary (+676 212,81 Kč). Na druhé straně se snížily příjmy z poskytnutých služeb (-80 000 Kč), jiné příjmy (-384 Kč) a účastnické poplatky na rekondici dětí a rodičů (-1 007 Kč).

Zvýšení sumy některých výdajů o 177 630,03 Kč je zmenšeno hodnotou jiných výdajů o 243 104,11 Kč. Výsledkem je snížení celkové hodnoty výdajů o 65 474,08 Kč. Nejvíce narostly položky cestovní náhrady (+63 491 Kč), letní dětský tábor (+25 491 Kč) a výdaje za konání Evropského konsorcia v ČR (+51 425 Kč). K poslednímu výdaji lze dodat, že je jednorázový a v nejbližší budoucnosti se nebude opakovat. Naopak nejvíce se snížily položky ostatní režijní výdaje (-41 261 Kč), tiskové práce (-75 549,60 Kč), mezinárodní akce (-75 925,84 Kč)³⁴.

Nárůst příjmů v tomto roce lze jednoznačně způsobily přijaté finanční dary, o tom není pochyb. Naopak položku, která stojí za snížením výdajů, není lehké určit. Přesněji – výdajová struktura je poměrně široká a zvýšení jednoho výdaje je umazáváno snížením jiného druhu výdaje a navíc se celkově výdaje snižují. V tomto případě je autor názoru, že za snížením sumy výdajů stojí konstelace větší celkové sumy snížení vzhledem k sumě navýšení výdajů. Je pozitivní hodnotit zvýšení příjmů a zároveň snížení výdajů.

³⁴ Předpokladem autora je, že by se výdaje na konání Evropského konsorcia v ČR daly také zahrnout do položky mezinárodních akcí, tím pádem by se navzájem částečně vyrušily.

4.5.3 Meziroční analýza hospodaření let 2012 a 2013

Roky 2012 a 2013 mají společné dva hlavní základní znaky. Prvním tímto znakem je podrobnější úprava Přehledů příjmů a výdajů. Druhý společný znak lze označit jako roky se stabilním ziskem v úhrnu okolo 50 % z celkových příjmů (v roce 2012 49,89 % a v roce 2013 50,06 %). Působivé. Rok 2013 drží prim, co se týče hodnot příjmů, výdajů i výsledku hospodaření. Nejen, že má tyto hodnoty nejvyšší proti ostatním, ale navíc překročily jakési pomyslné „mety částek“. Příjmy přes 2 000 000 Kč, výdaje a zisk přes 1 000 000 Kč. Opět se podíváme, jak si sledovaný rok, nyní 2013, vedl ve srovnání s předchozím rokem (zde myšleno 2012).

Pouze u dvou položek příjmů došlo ke zvýšení. Celkem vzrostly tyto dva příjmy o 1 030 277,62 Kč, z toho dotace od Evropského konsorcia o 1 027 491 Kč a úrok z běžného účtu o 2 786,62 Kč. Přijátá dotace od Evropského konsorcia nefiguruje v předchozích letech, jelikož se tyto příjmy zpětně vztahují na konanou konferenci Evropského konsorcia v Praze v roce 2012. Zbytek příjmů zaznamenal pokles v součtu 597 727,81 Kč. Mezi položky, u kterých došlo k největšímu poklesu příjmů, patří přijaté dary (-376 321,81 Kč) a přijátá dotace z MZ ČR (v roce 2013 byla nulová). Příjmy z letních dětských táborů a rekondice dospělých také klesly (-12 200 Kč respektive -19 010 Kč). V celkovém úhrnu došlo tedy ke zvýšení příjmové struktury o 432 549,81 Kč.

U části výdajových položek došlo ke zvýšení o 458 309, 14 Kč a u zbytku výdajových položek zase ke snížení o 245 249,40 Kč. Celkem se výdaje zvýšily meziročně o 213 059,74 Kč. Stanovme si limit pro reprezentanty nejvíce růstových a klesajících výdajů položky; jejich meziroční rozdíl činí minimálně 20 000 Kč. Mezi nejvíce růstové výdaje se řadí výdaje na konání konference (+132 851 Kč), mezinárodní akce (+96 493,15 Kč), výdaje na konání mezinárodního dne nemocných (+81 080 Kč), cestovní náhrady spojené s letním dětským táborem (+34 994 Kč), drobné výdaje spojené s rekondicí dospělých (+25 230 Kč) a tiskové práce (+23 393 Kč). Na druhé straně mezi výdaje, u kterých došlo k úspoře, patří hlavně nákup služeb (-28 463,50 Kč) a ubytování účastníků letního dětského tábora (-23 520 Kč). Celkově se hlavně uspořilo, oproti roku 2012, na místech jako jsou výdaje na konání konference Evropského konsorcia v Praze z roku 2012 (-66 378 Kč), tudíž jednorázovou akcí, nebo workshopy (-32 760 Kč) a rekondici dětí a rodičů (-30 539 Kč), na které nebyly v roce 2013 vynaloženy žádné výdaje.

Nejdůležitějším příjmem roku 2013 je bezpochyby přijátá dotace od Evropského konsorcia společně s přijatými finančními dary. Právě dotace od Evropského konsorcia se podepsala pod celkový nárůst příjmů. Tento příjem ovšem v dalších letech nebude, tudíž

opět se opakuje situace s nejvíce důležitým stabilním příjmem, a to jsou dary. Výdajovou stranu ovlivnily nejvíce konání Konference „Organizace“ a výdaje spojené s konáním mezinárodního dne nemocných.

Velmi pozitivně lze hodnotit výše uvedou situaci se ziskem v sumě 50 % z celkové hodnoty příjmů. Je možno pouze doporučit snahu o udržení této situace i v nadcházejících letech, což nebude nikterak lehké.

5 Závěr

Hlavním cílem této práce s názvem „*Financování a analýza hospodaření vybraného občanského sdružení*“ bylo kriticky zhodnotit strukturu příjmů a výdajů a hospodaření „Organizace“ a navrhnout doporučení do budoucna. Hodnocení zjištěných poznatků s doporučením se nachází na následujících řádcích.

„Organizace“ má již za sebou poměrně dlouhý vývoj (nejen ekonomický). Máme k dispozici údaje od roku 2002, je tedy nutno říci, že příjmy stoupají v průběhu času rychleji než výdaje. Zlepšení v posledních letech by se dalo připsat převážně k většímu a užšímu spojení s farmaceutickými firmami, které poskytují štědré finanční dary, díky kterým dokáže „Organizace“ pokrýt velkou většinu svých výdajů. Růst výdajové části není vzhledem k příjmové části tak dramatický. Růst výdajů autor přisuzuje k obecnému růstu cen a většímu cestování zástupců „Organizace“ po celém světě za účelem zúčastnění se konferencí, popřípadě větším jednorázovým výdajům. Pokud nastala situace, kdy byla „Organizace“ ztrátová (nastala celkem 4 krát za sledované období), dokázala „Organizace“ mít dostatek finančních prostředků na bankovním účtu i v pokladně, a vyrovnala se s touto situací. Vše bylo kryto povětšinou vlastními zdroji, nikoliv cizími, což autor považuje za velmi důležité a chvályhodné. Pokud by tímto způsobem „Organizace“ pokračovala i nadále, lze vidět její budoucnost velmi optimisticky. Není ale možné spoléhat na neustálý růst příjmů a další možnosti snižování výdajů. Jako zajímavost lze uvést, že od 1. ledna 2002 do 31. prosince 2013 přibýlo v sumě o více jak 2 200 000 Kč v pokladně a na běžném účtu.

Co se týče struktury příjmů, ta je v podstatě stejná. Pouze se v jednotlivých letech mění například jeden druh příjmu za jiný, ovšem v tomto by autor neviděl velký problém. A samozřejmě, v posledních letech rapidně vzrostl podíl příjmů z přijatých finančních darů. Důležité je spíše, než si udržovat stejnou strukturu příjmů, zajistit si požadovanou výši příjmů na pokrytí veškerých výdajů a například ještě vytvoření menší finanční rezervy pro případy nouze. Využívání položky snižující základ daně³⁵ „Organizací“ v současné době lze považovat za dobrý tah, jak si zajistit další finanční prostředky do budoucích let. Dále je kladně hodnoceno spuštění nového projektu, který má za úkol s pomocí veřejnosti, finančně podpořit činnost obou spolků (pacientských organizací) v naší republice. Projekt stojí na bázi prodeje výrobků (triček, elegantních šál a placek) se speciálním logem projektu. Celá tato akce bude zakončena charitativním happeningem v polovině letošního dubna. Doporučením

³⁵ § 20 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

u příjmů může být důslednější výběr členských příspěvků. Vylučování neplatících členů, je možnost, kterou již má „Organizace“ zavedenou a aktivně ji využívá. Dále by mohla „Organizace“ motivovat své členy k řádnému placení například upřednostňováním a zvýhodněnými cenami pro konané akce řádně platícím členům nebo navýšením ceny pro neplatící členy. Bohužel tato možnost je na hranici diskriminace ostatních (neplatících), zatímco současnou situaci vidí autor naopak jako diskriminaci platících.

Strukturu výdajů lze komentovat podobně jako tu příjmovou. Opakují se podobné výdaje, občas se objeví větší jednorázový výdaj, který se v následujících letech nemusí objevit znovu. Bylo by vhodné si například vždy na rok dopředu stanovit, o kolik procent se může suma výdajů zvýšit. Úkol nelehký, ovšem někdy potřebný, aby se předešlo finančním problémům. Největší skupinou výdajů jsou rekondiční pobyty a letní dětský tábor, ale s tím „Organizace“ nic nezmůže; redukce není možná. Jediné řešení je navýšit účastnické poplatky, ale to by nebyl dobrý krok. Mohlo by to vést právě k opačnému problému, snižování počtu účastníků. Výdaje by sice možná klesly, ale příjmy také. Toto vidí autor jako začarovaný kruh a nedoporučuje zásadní změny v této oblasti. Možnost hledání levnějších alternativ se může projevit také kontraproduktivně. Levnější možnosti nemusí splňovat základní požadavky pro chod rekondic a táborů.

Nyní se dostáváme k problému jednoduchého účetnictví. K vedení účetnictví jako takovému nemá autor žádné výhrady a lze pozitivně hodnotit vytvoření Přehledů příjmů a výdajů pro členy a externí uživatele. Navíc podrobnější Přehledy od roku 2012 jsou vhodnější pro kontrolu a zpětnou analýzu. Zde ovšem vyvstávají problémy pro srovnání s roky předešlými, jelikož nemají stejnou strukturu a bylo nutno přehledy pro účely této práce upravit do podoby, ve které by byly navzájem „kompatibilní“. Přechod z jednoduchého účetnictví na podvojný ve zjednodušeném rozsahu by přehlednosti a kontrolovatelnosti jednotlivých položek mohl prospět. Na druhé straně by se už nedaly lehce srovnávat údaje před přechodem na podvojný účetnictví a naopak. Autor se domnívá, že pokud bude růstová situace v oblasti příjmů pokračovat, stejně nastane okamžik, kdy bude „Organizace“ muset podle zvláštního právního předpisu provést přechod z tohoto jednoduchého účetnictví na účetnictví podvojný. Tímto rozhodným okamžikem bude překročení hranice příjmů v hodnotě 3 000 000 Kč³⁶.

Dalšími doporučeními je nezapomenout na změny s příchodem nového občanského zákoníku a lhůtami, které jsou pro všechny závazné. Pro jejich důležitost je dobré

³⁶ § 38a zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

připomenout, že „Organizace“ musí do 1. ledna 2016 upravit svůj název, který musí namísto dodatku „občanské sdružení“ obsahovat dodatek „spolek“, „zapsaný spolek“ nebo zkratku „z. s.“. Následujícím důležitým datem je 1. ledna 2017, do kdy musí „Organizace“ provést změnu stanov dle současné právní úpravy. Při této změně stanov by bylo vhodné neopomenout existenci Kontrolní komise a zamyslet se nad vhodností vytvoření Rozhodčí komise v „Organizaci“. Návrhem autora je také zredukování počtu členů Rady. Rada by mohla zvážit tyto možnosti a následně je předložit Konferenci. Nově by Rada mohla být tvořena například 1 členem na 40 – 60 členů „Organizace“. Z nynějších sedmi členů Rady by jich zbylo zhruba 3 až 5.

Na témata týkající se nových stanov a přechodu na podvojný účetnictví pravděpodobně bude mnoho rozdílných názorů ze strany čtenářů, členů „Organizace“ a členů Rady „Organizace“. Autorova budoucí diplomová práce by mohla být zaměřena právě na téma vytvoření nových stanov, anebo na výhody a nevýhody jednoduchého a podvojného účetnictví u daného spolku.

Seznam použité literatury

Odborná literatura

BOUKAL, P., H. VÁVROVÁ a KOLEKTIV. *Ekonomika a financování neziskových organizací*. 1. dotisk 1. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2009. 110 s. ISBN 978-80-245-1293-8.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Nevýdělečné organizace 2012*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 294 s. ISBN 978-80-7357-737-7.

MERLÍČKOVÁ RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace – vznik, účetnictví, daně*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 264 s. ISBN 978-80-7263-825-3.

STEJSKAL J., H. KUVÍKOVÁ a K. MAŤÁKOVÁ. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 172 s. ISBN 978-80-7357-973.

ŠVARCOVÁ, Jena a KOLEKTIV. *Ekonomie – stručný přehled 2009/2010*. Zlín: CEED, 2009. 303 s. ISBN 978-80-903433-8-2.

URBANCOVÁ, Alžběta a Šárka KRYŠKOVÁ. *Účetnictví nevýdělečných organizací A*. 2. vyd. Ostrava: Ediční středisko VŠB-TU Ostrava, 2008. 232 s. ISBN 978-80-248-1801-6.

Legislativní zdroje

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesení č. 2 ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Ostatní zdroje

Internetové stránky vybraného občanského sdružení.

Přehledy příjmů a výdajů vybraného občanského sdružení od roku 2002 do roku 2013.

Stanovy vybraného občanského sdružení.

Seznam zkratek

ČR = Česká republika

DMS kampaně = dárcovské SMS kampaně

DOPP = dohoda o provedení práce

FÚ = finanční úřad

Kč = koruna česká

MZ ČR = Ministerstvo zdravotnictví České republiky

NUTS = Nomenclature of Units for Territorial Statistics (Nomenklatura územních statistických jednotek); v této práci NUTS II= regiony soudržnosti

odst. = odstavec

Tel. poplatek = telefonní poplatek

VH = výsledek hospodaření

VVZP ÚP ČR = Vládní výbor zdravotně postižených Úřadu vlády České republiky

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9. května 2014

.....
Jakub Mičan

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Přehled příjmů a výdajů za rok 2002 v Kč
- Příloha č. 2 Přehled příjmů a výdajů za rok 2003 v Kč
- Příloha č. 3 Přehled příjmů a výdajů za rok 2004 v Kč
- Příloha č. 4 Přehled příjmů a výdajů za rok 2005 v Kč
- Příloha č. 5 Přehled příjmů a výdajů za rok 2006 v Kč
- Příloha č. 6 Přehled příjmů a výdajů za rok 2007 v Kč
- Příloha č. 7 Přehled příjmů a výdajů za rok 2008 v Kč
- Příloha č. 8 Přehled příjmů a výdajů za rok 2009 v Kč
- Příloha č. 9 Přehled příjmů a výdajů za rok 2010 v Kč
- Příloha č. 10 Přehled příjmů a výdajů za rok 2011 v Kč
- Příloha č. 11 Přehled příjmů a výdajů za rok 2012 v Kč
- Příloha č. 12 Přehled příjmů a výdajů za rok 2013 v Kč
- Příloha č. 13 Úprava položek pro části 4.3, 4.4.1, 4.4.2, 4.5.1 a 4.5.2